

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

**Užívání návykových látek studentů středních škol a středních
odborných učilišť v Pardubicích**

Tomáš Jelínek

Bakalářská práce

2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš JELÍNEK**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Úžívání návykových látek studentů středních škol
a středních odborných učilišť v Pardubicích**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakteristika návykových látek 1.1. Alkoholické nápoje 1.2. Konopné drogy 1.3. Tabákové výrobky 2. Důvody užívání návykových látek u studentů 2.1. Účinky 2.2. Dostupnost 2.3. Zařazení se do sociální skupiny 3. Prevence 4. Návykové látky ve vztahu k subkulturám 5. Legislativa 6. Výzkumná část 7. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Drogy - otázky a odpovědi, Kolektiv autorů občanského sdružení SANANIM, Portál, 2007 Léky a drogy, Leslie Iversen, Dokořán, 2006 Drogy + teenager, Paula Goodyer, Praha: Slovanský dům, 2001 Cannabible - rozdílné účinky sativa indig, Jason King, Levné knihy, 2008 Cannabible - bez čeho se neobejde opravdový labužník, Jason King, Levné knihy, 2008 Cannabible - dopad legalizace, Jason King, Levné knihy, 2008 Návykové chování a závislost, Karel Nešpor, Portál, 2007 Drogy v ulicích, Adnrew Tyler, FINIDR, 2000 Zákon č.167/1998 Sb. o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů Zákon č. 141/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Martin Kocanda
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2010**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

děkan

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na mojí práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne

Tomáš Jelínek

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval především panu PhDr. Martinu Kocandovi za užitečné rady a odborné vedení při zpracovávání mé bakalářské práce.

SOUHRN

Práce se zabývá návykovými látkami a jejich užíváním mezi studenty středních škol a středních odborných učilišť v Pardubicích. Zabývá se také popisem vybraných návykových látek, jejich účinkem na organismus a dopadem na zdraví. V neposlední řadě práce obsahuje popis nejdůležitějších zákonů týkajících se problematiky návykových látek.

KLÍČOVÁ SLOVA

návykové látky, drogy, marihuana, alkohol, tabákové výrobky, mládež

TITLE

Students drugs taking at secondary schools in Pardubice

ABSTRACT

This thesis is concentrated on addictive drugs and its abuse among students of secondary schools and secondary vocational schools in Pardubice. It also deals with description of addictive substances and its effect to organism and impact upon health. Finally, the thesis contains description of most important laws related to problematics of addictive substances.

KEYWORDS

addictive substances, drugs, cannabis, alcohol, tobacco products, young people

Obsah

Úvod	9
1 Charakteristika návykových látek	10
Dělení návykových látek.....	11
1.1 Alkoholické nápoje	12
1.1.1 Charakteristika	12
1.1.2 Způsob užívání.....	13
1.1.3 Účinky.....	13
1.1.4 Stádia opilosti	14
1.1.5 Závislost.....	15
1.1.6 Následky	16
1.2 Konopné drogy	16
1.2.1 Charakteristika	16
1.2.2 Způsob užívání.....	18
1.2.3 Účinky.....	19
1.2.4 Závislost.....	20
1.2.5 Následky	21
1.2.6 Druhá strana mince	21
1.3 Tabákové výrobky	22
1.3.1 Charakteristika	22
1.3.2 Způsob užívání.....	22
1.3.3 Účinky.....	23
1.3.4 Závislost.....	24
1.3.5 Následky	24
2 Důvody užívání návykových látek u studentů.....	26
2.1 Účinky.....	26
2.1.1 Alkoholické nápoje	26
2.1.2 Marihuana	27
2.1.3 Tabákové výrobky	27
2.2 Dostupnost	27
2.2.1 Alkoholické nápoje	28

2.2.2	Marihuana	28
2.2.3	Tabákové výrobky	29
2.3	Zařazení se do sociální skupiny	30
2.3.1	Alkoholické nápoje	30
2.3.2	Marihuana	30
2.3.3	Tabákové výrobky	31
3	Prevence	32
4	Návykové látky ve vztahu k subkulturám	33
5	Legislativa	34
6	Výzkumná část	36
6.1	Hypotézy	36
6.2	Cíl výzkumu	36
6.3	Vyhodnocení otázek grafy	37
6.4	Porovnání výsledků výzkumu s hypotézami	53
6.5	Shrnutí výzkumu	61
7	Závěr	64
	Použitá literatura	65

Úvod

Návykové látky jako takové jsou nesporně spjaty s lidmi již několik tisíc let a stejně tak jako kdysi, i dnes má člověk tendenci užívat různé látky pro dosažení pozitivních účinků na organizmus.

Cílem mé práce je zjistit jaké návykové látky v dnešní době užívají studenti a studentky středních škol v Pardubicích, jak často a co je příčinou užívání návykových látek.

V teoretické části se budu věnovat popisu návykových látek, jejich dělení, popisu účinků a dopadu na zdraví. Dále prevenci, vztahu návykových látek k subkulturám a nakonec i legislativě spojené s návykovými látkami.

Praktická část obsahuje dotazník a jeho grafické vyjádření v podobě grafů. Dále hypotézy a jejich potvrzení nebo vyvrácení a na závěr shrnutí výzkumu.

Pro vypracování této bakalářské práce jsem použil odbornou literaturu zahraničních, ale i tuzemských autorů, kteří se problematice užívání návykových látek z odborného hlediska dlouhodobě věnují.

1 Charakteristika návykových látek

Pojem „návykové látky“ je nepřesným označením pro psychotropní látky, nebo také pro psychoaktivní látky, které ovlivňují centrální nervovou soustavu. Mění tak mozkové funkce, v jejichž důsledku se dočasně změní naše vnímání, nálada nebo také chování. Nepřesné označení „návykové látky“ vzniklo tím způsobem, že většina psychoaktivních látek vyvolává závislost, a proto byly i všechny ostatní látky spadající do stejné kategorie označeny za „návykové“, ačkoliv závislost buď nevyvolávají, nebo ji vyvolávají jen sporadicky. Jedná se především o halucinogeny a kanabinoidy. „U marihuany nelze hovořit o fyzické závislosti a abstinčních příznacích v klasickém slova smyslu. Psychická závislost u dlouhodobých kuřáků bývá spojená s životním stylem, způsobem relaxace a trávením času.“¹ Tuto skutečnost ignoruje i český právní řád, který používá především pojmu návykové látky.

Nyní by bylo vhodné si vysvětlit, co je to vlastně závislost. „Je to skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více. Centrální popisnou charakteristikou syndromu závislosti je touha (často silná, někdy přemáhající) brát psychoaktivní látky, (které mohou avšak nemusí být lékařsky předepsány) alkohol nebo tabák. Návrat k užívání látky po období abstinence často vede k rychlejšímu znovuobjevení jiných rysů syndromu, než je tomu u jedinců u nichž se závislost nevyskytuje.“²

Z hlediska historie se návykové látky používaly již před několika tisíci lety, a to především z náboženských nebo lékařských důvodů. „Mnoho lékařských textů bylo napsáno i ve starém Egyptě zhruba mezi léty 2000-1500 př. n. l. a také v nich se popisoval velký počet rostlinných i jiných přírodních léků.“³

Zlom nastal v 19.století, kdy se podařilo izolovat několik důležitých složek z psychoaktivních rostlin. Za všechny uveďme kokain, jež se získává z rostliny zvané

---

¹ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s.156. ISBN 978-80-7367-223-2.

² NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2007. s. 14. ISBN 80-7367-267-7

³ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 9. ISBN 80-7363-061-3.

Kokainovník pravý (*Erythroxylon coca*) a nebo mezkalin, který najdeme v Ježunce williamsově (*Lophophora williamsii*). V současné době je ve většině států užívání, výroba a obchodování s návykovými látkami ilegální.

Dělení návykových látek

- a) Stimulační drogy – jsou to návykové látky, které stimulují centrální nervový systém a dodávají nejen pocity euforie, ale také pocit dostatku energie. „Jejich užití vyvolá různou míru stimulace organismu od pocitu svěžesti až po nekontrolovatelné vzrušení.“⁴ Řadíme sem pervitin, kokain, kofein, ale i nikotin.
- b) Halucinogeny – nebo také často používaný název fantastika. Jak již odvozený název napovídá, jedná se o drogy, jejichž hlavním cílem je přivodit fantastické stavy podobné transu nebo snění. Dělí se do tří kategorií.
  1. Psychedelika – LSD, mezkalin. Jejich hlavním zdrojem jsou psilocybinové houby. „Mění způsob, jakým lidé okolní svět vnímají, stejně jako čas nebo vzdálenost.“⁵ Výhodou většiny z nich je, že nejsou toxická, a proto se s nimi nelze předávkovat ani otrávit.
  2. Disociační drogy – PCP (andělský prach), ketamin, muscimol, oxid dusný a dextromethorphan. Způsobují smyslovou deprivaci a halucinace.
  3. Delirogeny – rulík zlomocný, mandragora, blín černý a durman. Působí antagonisticky. Delirogeny působí na běžné vnímání a stavy, v některých případech připomínají lucidní snění, což je stav, kdy si spící člověk uvědomí, že je ve snu a jeho schopnosti se tedy stanou prakticky neomezené.

---

⁴ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 164. ISBN 978-80-7367-223-2.

⁵ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Nakladatelství Slovanský dům, 2001. s. 109. ISBN 80-86421-44-9

- c) Opioidy – Název je odvozen od opia, tj. zaschlé šťávy nezralých makovic. Mezi opioidy se řadí látky, které mají chemickou strukturu podobnou jako morfin. Nejdůležitějším účinkem opiátů je tlumení bolesti.
- d) Těkavé látky – „Jedná se o látky s narkotickým, tedy tlumivým účinkem. Užívání se děje inhalací, tj. vdechováním z napuštěného hadru nebo smotku vaty pod dekou, případně z igelitového sáčku.“⁶ Mezi nejčastější inhalanty patří toluen a benzín. Toluén samotný je zdraví velmi nebezpečný a jeho častá inhalace způsobuje nejen závislost, ale také trvalé poškození mozku.
- e) Konopné drogy – „Okamžitý účinek vyvolaný kouřením marihuany je pocit uvolnění, mírné euforie a iluze, že čas ubíhá pomaleji. Vysoké dávky silného konopí mohou mít také halucinogenní účinky.“⁷ Mezi konopné drogy patří marihuana a hašiš.
- f) Taneční drogy – Způsobují stimulaci organismu a tudíž větší výdrž při fyzické činnosti, nejčastěji tanci. Do této kategorie patří MDMA a LSD.

1.1 Alkoholické nápoje

1.1.1 Charakteristika

„Alkohol je sloučenina získaná kvašením cukru. Chemická látka, která je v pivu, vínu, lihovinách, které jsou tak často v naší společnosti užívané, tím intoxikujícím prvkem, je etylalkohol (etanol).“⁸ Alkoholické nápoje, častěji zkráceně označované pouze jako alkohol, jsou tedy látky, které obsahují v různé míře etanol, neboli etylalkohol. Jedná se o druhý nejnižší alkohol (hned po metanu), je vysoce hořlavý a proto patří mezi hořlaviny první třídy. Je to bezbarvá kapalina s ostrým zápachem, který je příjemný až po zředění.

---

⁶ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 151. ISBN 978-80-7367-223-2.

⁷ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 64. ISBN 80-86421-44-9

⁸ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 138. ISBN 978-80-7367-223-2.

Vliv na to, jaké množství etanolu člověka ovlivní má v největší míře váha osoby, ale také její pohlaví, či to, jak moc je organismus na etanol zvyklý.

1.1.2 Způsob užívání

Alkohol se užívá téměř vždy perorálně. Rozdílný je pouze druh alkoholického nápoje, který se užívá. Můžeme požívat buď alkoholický nápoj s menším procentuálním obsahem alkoholu, kam se řadí pivo a víno a nebo alkohol tzv. tvrdý, kam řadíme destiláty jako např. vodka, slivovice, rum, zelená, skotská, whisky atp.

1.1.3 Účinky

„Alkohol je depresivum, a proto zpomaluje mozkové funkce a odstraňuje některé zábrany. Z toho důvodu dělají opilí lidé často věci, které by normálně nikdy nedělali. Je nebezpečný pro řidiče, protože ovlivňuje schopnost koordinace a rychlost reakcí.“⁹ „Alkohol působí na centrální nervový systém, který všeobecně tlumí, přestože díky uvolnění po užití je alkohol považován za životabudič. Už v malém množství jsou patrné jeho účinky na rychlost reakcí, koordinaci pohybů, úsudek, rozhodování.“¹⁰ Účinkem alkoholu jest opilost, kterou způsobuje etanol v krvi.

Při malé dávce etanol způsobuje pocity euforie, radosti, smíchu, zvyšuje se výřečnost a družnost, odbourávají se sociální zábrany. Ovšem při větší dávce etanolu v krvi bývá člověk netaktní, drzý, nebojácný, často zpívá, odbourávají se téměř všechny zábrany a je schopen věcí, na které by za střízlivého stavu ani nepomyslel. „I když je někdo za normálních okolností rozumný, když se opije, může dělat věci, které by normálně nedělal – všechno od balancování na hraně útesu až po nechráněný sex s rizikem nechtěného těhotenství a pohlavně přenosných nemocí (včetně HIV).“¹¹ Začíná ztrácet koordinaci (což je způsobené vlivem alkoholu na mozeček - centrum koordinace), prodlužují se reakce na podněty, špatně artikuluje, nebo neartikuluje vůbec. Ztrácí zájem o okolní dění a není schopen naslouchat. V nejtěžším stádiu opilosti

---

⁹ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 102. ISBN 80-86421-44-9

¹⁰ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 139. ISBN 978-80-7367-223-2.

člověk není schopen chůze, buď spí nebo je v bezvědomí, zvrací, nekontrolovatelně kálí a močí. Zornice nereagují na světlo a puls je velmi mělký. V tomto stavu může postižený i zemřít, jelikož není schopen si sám pomoci v případě ucpaní dýchací trubice zvratky a žaludečními šťávami. Při dlouhodobém a častém užívání etanolu se u nás může projevit závislost na alkoholu (tzv. alkoholismus) nebo cirhóza jater. Na druhou stranu, občasná konzumace alkoholických nápojů v mírném množství tělu prospívá. „Většina pijáků alkoholu se občas dostane do nálady aniž přitom škodí sobě nebo ostatním a v poslední době navíc četné vědecké studie dokazují, že konzumace rozumných dávek této drogy snižuje riziko srdečních onemocnění a mozkové mrtvice.“¹² Na závěr bych rád upozornil, že při pálení alkoholu se jako první oddestiluje metanol a až poté etanol. Oba mají stejný zápach, a proto je velmi těžké je od sebe rozlišit. Snadno pak dojde k jejich záměně.. přičemž otrava metanolem může skončit i trvalým oslepnutím.

1.1.4 Stádia opilstí

1. do 1,55‰ - Excitační opilst

Osoba je hovorná, má lepší náladu, je družnější a odvážnější.

2. 1,50–1,99‰ – Středně těžká opilst

U postiženého je znatelná porucha motoriky, vyjadřování a celkové koordinace. Odezva na podněty je již znatelně prodloužena. Postižený začíná být ospalý.

3. 2,00–2,99‰ - Těžká opilst

Těžká porucha vyjadřování, neschopnost samostatné chůze, zvracení. Stav hraničící s narkózou.

4. 3,00–3,99‰ - Vážná otrava alkoholem

Postižený může mít těžké poruchy vědomí, nereaguje na podněty. Dýchání je pomalé a těžko znatelné, existuje i riziko smrti. V tomto stavu se musí neprodleně zavolat lékařská záchraná služba. “V horším případě hluboký spánek přechází do

---

¹¹ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 103. ISBN 80-86421-44-9

¹² IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 85-86. ISBN 80-7363-061-3.

bezvědomí a při smrtelné otravě alkoholem může dojít až k udušení vzhledem k útlumu mozkových center, která řídí dýchání a krevní oběh.¹³

Alkohol je také specifický tím, že jeho účinky na organismus se v závislosti na jeho požitém množství mění. „Alkohol po požití zpočátku působí jako stimulant, zatímco později jako sedativum. Zatím není příliš jasné proč.“¹⁴

1.1.5 Závislost

Závislost na alkoholu se odborně nazývá alkoholismus. Jedná se o stav, kdy tělo ke svému fungování potřebuje nutně etylalkohol a bez něho se projevuje tzv. abstinční syndrom, který způsobuje nevolnost, tachykardii, hypertenzi, bolest hlavy a psychické změny osobnosti. Bohužel se tato závislost často bagatelizuje a přednost dostávají drogy ilegální a to i přesto, že se jedná o stejně návykovou látku, jako jiné tvrdé drogy, a to společně se všemi riziky, jako jsou agresivita, společenská nebezpečnost, kriminalita a hlavně nebezpečí smrtelných onemocnění jím způsobené. „Závislostní potenciál na alkoholu je celkem vysoký. Platí, že v čím nižším věku se začne s užíváním, tím je vznik závislosti snazší.“¹⁵ Zejména nebezpečný je pro mládež a dospívající. „Existuje zde vyšší riziko těžkých otrav s ohledem na nižší toleranci, menší zkušenost a sklon k riskování, který je v dospívání častý.“¹⁶ Člověk trpící alkoholismem ovšem není nebezpečný jen sobě. Člověk, který je závislý na alkoholu negativně ovlivňuje celou svou rodinu. Rodina trpí nejen po stránce psychické, ale především po stránce ekonomické. Alkoholik je schopen odepřít sobě a svým blízkým i ty nejnnutnější potřeby, jen aby mohl ukojit svou touhu po alkoholu.

---

¹³ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 140. ISBN 978-80-7367-223-2.

¹⁴ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 85. ISBN 80-7363-061-3.

¹⁵ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 141. ISBN 978-80-7367-223-2.

¹⁶ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2007. s. 54. ISBN 80-7367-267-7

1.1.6 Následky

Jaterní cirhóza – Jedná se o chronické onemocnění jater, nejčastěji způsobené nadměrným požíváním alkoholickým nápojů. Z tohoto důvodu je zřejmé, že nejvíce ohroženou, ne však jedinou, skupinou jsou osoby trpící alkoholismem. U postiženého tak dochází k přestavbě jaterní tkáně. „V játrech dochází nejdříve k odumření buněk v centru jaterních lalůčků, postupně dochází k poškození vazivových trámců. Játra pak již nejsou schopná regenerace.“¹⁷ Dalšími příznaky jsou únava, slabé končetiny nebo vypouklé břicho. Léčba je velice problematická, u počátečního stádia je důležitá přísná životospráva a velmi omezené požívání alkoholu. V pokročilých stádiích je jedinou léčbou včasná transplantace jater.

Rakovina – „Nejnáchylnější orgány jsou jazyk, ústa, hrdlo a hlasivky (zvláště když se současně pije i kouří), játra a prsa“¹⁸.

Mozek – Alkohol negativně ovlivňuje velikost mozku, z čehož pramení zhoršování paměti, zpomalené myšlení a stereotypní konverzace.

1.2 Konopné drogy

1.2.1 Charakteristika

„Prapůvodní vlastní konopí je pohoří Himálaj, je také rozšířené v Indii. Konopí nebo rostliny druhu Cannabis patří mezi látky s halucinogenním účinkem. Psychoaktivní jsou C. sativa (Linné), C. ruderalis (Janischewsky) a C. indica (Lamarck). Vedle nich existují i druhy určené pro průmyslové využití, v nichž je obsah psychotropních látek minimální.“¹⁹

Průměrný nejvyšší obsah THC má Konopí indické. Jedná se o často po domácku pěstovanou rostlinu za jediným účelem - získání vrchní rostlinné okvětní části, která je určená k usušení a následné konzumaci. Kromě palic a listů se ke kouření používá také

---

¹⁷ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 141. ISBN 978-80-7367-223-2.

¹⁸ TYLER, Andrew. *Drogy v ulicích*. Katuše Mlíkovská; Pavel Pokorný; Irena Sůvová; Lubomír Taišl. Český Těšín: FINIDR, 2000. s. 36. ISBN 80-237-3606-X

¹⁹ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 153. ISBN 978-80-7367-223-2.

tzv. hašiš. „Hašiš často zkráceně jen haš, je hmota vyrobená z usušených vršků květů. Vypadá jako malá lepivá hnědá kulička nebo hranolek.“²⁰

Sušená část se na rozdíl od hašiše dá konzumovat několika způsoby, nejčastěji se však kouří. V některých případech se používá i k vaření tzv. mléka, případně jako koření do pokrmů. Výraz „koření“ nicméně není správný, neboť konopí se nepřidává do pokrmů za účelem úpravy chuti, ale kvůli svým halucinogenním účinkům, za které může látka zvaná THC (Tetrahydrocannabinol), jež způsobuje halucinace a řadí se mezi kanabinoidy.

Hranice THC v rostlině se může pohybovat od 0,01% do 20%, a to v závislosti na pohlaví, odrůdě a zda směs obsahuje pouze palice nebo i listy. „V kvalitnější droze převažují palice, naopak směs tvořená jen stonky a listy bývá velmi málo účinná.“²¹

Ovšem THC není jediným kanabinoidem, který způsobuje změny stavu mysli po intoxikaci. Dalším kanabinoidem, který je obsažen v konopí je CBD (cannabidiol). Hladina CBD určuje, jak moc se člověk bude cítit „zkamenělý“. Množství THC a CBD se u každé odrůdy konopí liší. Stejně tak se liší i chuť a účinky, které rostlina u konzumentů vyvolá. „Když jsem kouřil sativu, třeba jen malé množství, rozhovořil jsem se, byl jsem kreativní a často velice aktivní. Rauš byl mnohem činorodější. Účinky sativy byly intelektuální, povzbuzující a někdy s povznášejícím elektrickým bukotem. Naopak když jsem kouřil indiku, oči mi zrudly, bylo mi těžko a připadal jsem si apatický.“²²

„V současnosti ho ve světě kouří asi 140 milionů lidí a co do počtu uživatelů ho předčí pouze alkohol, tabák a kofein, nejoblíbenější látka s povzbuzujícími účinky.“²³

U nás se jedná o nejvíce rozšířenou ilegální drogu, se kterou se setkalo 43% studentů a studentek středních škol v Pardubicích a 12% studentů a studentek jí užívá

---

²⁰ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 64. ISBN 80-86421-44-9

²¹ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 156. ISBN 978-80-7367-223-2.

²² KING, Jason. *CANNABIBLE: Rozdílné účinky sativ a indik*. Tomáš Pekárek. Český Těšín: LEVNÉ KNIHY, 2008. s. 21. ISBN 978-80-7309-606-9.

²³ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 63. ISBN 80-86421-44-9

pravidelně. Její rozšíření není náhodné. Jelikož se jedná o rostlinu, dá se bez problémů vypěstovat na zahrádce, nebo v domě pod UVA a UVB zářivkami. Není proto náhodou, že pěstování konopí se rozvíjí ve velkém množství a častokrát pak policie odhalí pěstírnu marihuany, ve které je i několik tisíc rostlin, jež jsou ukryty například ve sklepech a ozařovány UVA a UVB zářivkami.

1.2.2 Způsob užívání

1. Kouření

„Konopí se nejčastěji kouří ve formě cigaret (jointů) nebo v různých druzích dýmek. Inhalace kouře je nejrychlejší a nejefektivnější cestou, jak dopravit THC do mozku, podobně jako to je u nikotinu.“²⁴

Kromě samotných palic (květů) se používá ještě kombinace palic s listím, nebo palic s klasickým tabákem. Poměr látek v jointu je čistě na majiteli drogy, nicméně platí, že je ovlivněn počtem lidí účastnících se kouření, jejich zkušenostmi s drogou a stavu, kterého se chce dosáhnout. Některé druhy marihuany chutnají jinak ve skleněnce a jinak v jointu. „Kupříkladu HP13 je nepochybně palička do jointu. Jistě, mohli byste ji kouřit z plechovky a chutnala by skvěle, ale abyste skutečně ocenili její komplexní chuť, musíte jí vykouřit v jointu. HP13 má v sobě chuťové tóny, které jiným způsobem neucítíte!“²⁵

Joint

Marihuana se dá kouřit několika způsoby, nejčastější způsob kouření marihuany je podobný jako u cigaret - usušené části rostliny (nejčastěji palice) se rozstříhají na drobnou drť s níž je lepší manipulace a zabalí se do tabákových papírků, které se pak vykouří. Inhalace je stejná jako u klasických tabákových cigaret.

---

²⁴ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha : Dokořán, 2006. s. 95. ISBN 80-7363-061-3.

²⁵ KING, Jason. *CANNABIBLE : Rozdílné účinky sativ a indik*. Tomáš Pekárek. Český Těšín: LEVNÉ KNIHY, 2008. s. 53. ISBN 978-80-7309-606-9.

Skleněnka

Kromě klasického způsobu kouření marihuany ve formě jointu se používá často také kouření pomocí skleněnky. Skleněnka je malá skleněná dutá trubička s jedním rozšířeným koncem, do kterého se nasype marihuana a zapálí se. Druhou stranou se pochopitelně vdechuje.

Vaporizace

Tento způsob uvádím čistě jen pro zajímavost, neboť u nás se s touto technikou není možné téměř setkat. Jedná se nejen o zajímavý, ale především i zdravější způsob kouření jointů. „Vaporizace, technika zavedená v šedesátých letech, je proces, při kterém se rostlina zahřeje na stupeň, kdy se uvolňují účinné složky, ale nic se nespaluje (přibližně 182 C). Používá-li se vaporizér správně, neuvolňuje karcinogeny, dehet ani jiná dráždiva, čímž eliminuje většinu negativních účinků kouření, což je hlavní: není to kouř!“²⁶

2. Perorálně

„Tato psychoaktivní rostlina se dá užívat i perorálně, ale to představuje přece jen méně spolehlivý způsob aplikace – absorpce do krve je pomalá (trvá 3 až 4 hodiny než se dosáhne maximální koncentrace v krvi) a uživatel si často nemůže být jistý, jestli dávku nepřehnal, nebo zda naopak nepožil příliš malé množství, které už nevyvolá očekávaný efekt.“²⁷

1.2.3 Účinky

To, jaký vliv na Vás bude droga mít závisí na následujících faktorech

- a) Druh drogy - Stejně jako jiné rostliny se dá konopí upravovat šlechtěním, a proto v současné době existuje několik stovek odrůd konopí. Liší se nejen podílem THC v rostlině, ale také obsahem jiných látek, např. CBD.
- b) Hustota směsi – Jednoduše řečeno, kolik je procentuální obsah palice v jointu. Někdy se totiž palice ředí s listy konopí nebo s tabákem.

---

²⁶ KING, Jason. *CANNABIBLE : Rozdílné účinky sativ a indik*. Tomáš Pekárek. Český Těšín: LEVNÉ KNIHY, 2008. s. 76. ISBN 978-80-7309-606-9.

²⁷ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 96. ISBN 80-7363-061-3

c) Způsob intoxikace – zásadně se marihuana užívá dvěma způsoby, kouřením a nebo perorálně (pokrmu, mléko). Při kouření drogy nastupují účinky do několika minut a stav euforie trvá až 4 hodiny. Ovšem při konzumaci drogy se stav projeví až po cca hodině (závisí na druhu marihuany) a účinky mohou trvat až 12 hodin. Při konzumaci drogy hrozí větší pravděpodobnost „předávkování“, jelikož účinky nastupují pomaleji a uživatel může mít pocit, že s ním marihuana nic nedělá. Při malé dávce nastávají u člověka pocity klidu a pohody, při větších dávkách se člověk permanentně směje, ačkoliv ke smíchu není zdánlivě žádný podnět. Cítí se veseleji a úsměv jako takový jaksi „přiroste“ k obličejí. U některých jedinců se však někdy mohou projevit i negativní stavy - zesiluje se vnímání všech smyslů, které navodí pocity paranoi. Postižený má pak utkvělou představu, že je všemi sledován a bojí se o svou bezpečnost. V neposlední řadě patří mezi účinky marihuany časová dezorientace. „Typické pro konopí je zkreslené vnímání času – minuta se subjektivně zdá podstatně delší.“²⁸

1.2.4 Závislost

Mnoho návykových látek způsobuje návykovost jak psychickou, tak fyzickou. Psychická znamená, že člověk má na návykovou látku chuť a něco by obětoval, aby mu byla poskytnuta. Fyzická závislost znamená, že pokud je člověku droga neposkytnuta, objevují se u něho fyziologické projevy závislosti. To znamená třes rukou, deprese, výkyvy nálad a nervozita. „Psychická závislost u dlouhodobých kuřáků bývá často spojena s životním stylem, způsobem relaxace a trávení času. Abstinence může vyvolat určitou rozladěnost a změna životního stylu s ní spojená se neobejde bez úsilí.“²⁹

---

²⁸ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 96. ISBN 80-7363-061-3

²⁹ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 156. ISBN 978-80-7367-223-2.

1.2.5 Následky

Nikdy nebyl zaznamenán případ, kdy by člověk po předávkování marihuanou zemřel nebo si způsobil trvalé poškození zdraví. Jediným prokazatelným negativním dopadem na lidský organismus zůstává poškození plic, které je až pětinasobné oproti cigaretám.

„Konopí má na onemocnění plic podobný účinek jako tabák, jeden joint (nebo tři vodňáčky) se přibližně rovnají pěti cigaretám. Časté kouření marihuany zvyšuje riziko výskytu bronchitid, rakoviny plic a rozedmy plic.“³⁰

Marihuana je droga velmi rozporuplná. Sice je zdraví nebezpečná, ale v některých případech jsou její účinky i pozitivní a nic na tom nezmění ani zákon, který tuto návykovou látku oficiálně označuje za ilegální.

1.2.6 Druhá strana mince

Ačkoliv marihuana je droga ilegální, často je využívána ve farmacii pro své prokazatelně pozitivní účinky na organismus. Nejčastěji se používá k výrobě mastí na kožní onemocnění.

Často jsou konopné drogy užívány ze zdravotních důvodů po celém světě. „V USA i v celé Evropě je užívají ilegálně desítky tisíc nemocných. Jsou přesvědčeni, že jim cannabinoidy přinášejí větší užitek než všechny legální léky, a tak jsou kvůli samoléčbě konopím ochotni porušovat zákon, riskovat vězení a další drakonické tresty. Příznivé účinky konopných drog nejčastěji uvádějí pacienti s AIDS, s roztroušenou sklerózou (RS), se svalovou ztuhlostí (spasticitou) a s různými formami chronické bolesti.“³¹

---

³⁰ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 65. ISBN 80-86421-44-9

³¹ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 97. ISBN 80-7363-061-3

1.3 Tabákové výrobky

1.3.1 Charakteristika

„V Evropě se tabák začal více objevovat v šestnáctém století a kouření se začalo stávat společenským rituálem. Tabák se brzy začal pěstovat po celém světě.“³²

Tabákové výrobky, stejně jako marihuana, jsou návykové látky, které se získávají ze sušených částí rostlin. U tabáku je to narozdíl od konopí listů, které se dále zpracovává ke konzumním účelům. V počátku jejího pěstování se nejvíce pěstovala ve Spojených státech amerických, nyní ale jsou největšími pěstiteli zaostalé až rozvojové země jako Indie, Brazílie nebo Zimbabwe a Kamerun. Důvod je prostý, mnohem nižší výrobní náklady způsobené tím, že v rozvojových a zaostalých zemích jsou mzdy mnohonásobně nižší než v zemích vyspělých.

1.3.2 Způsob užívání

1. Kouření

Jedná se rozhodně o nejčastější způsob užívání tabáku, který je populární doslova po celém světě.

Cigareta

„Kouření cigaret se ve vyspělých zemích mezi muži rozšířilo již na začátku minulého století, ale první důkazy o tom, že vyvolává rakovinu plic se objevily až o 40 let později.“³³ Současná generace má tedy oproti té předchozí výhodu v tom, že ví, jaké následky může kouření cigaret způsobit. Přesto i dnes se jedná o nejčastější způsob užívání tabákových výrobků. V drtivé většině se kupují cigarety již zabalené a připravené k užití, kdy je tabáková směs nasekána najemno a zabalena do cigaretového papírku. Na jeden konec cigarety se většinou přidává filtr, který oslabí chuť, ale ochrání alespoň částečně tělo před inhalováním nebezpečných látek. Prodávají se ale také zvlášť sypké směsi tabáku a prázdné cigaretové papírky, kdy si kuřák svoji cigaretu připraví

---

³² Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 142. ISBN 978-80-7367-223-2.

³³ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy: Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. s. 89. ISBN 80-7363-061-3.

sám dle chuti. Chuť cigaret je rozdílná z důvodů rozdílné tabákové směsi, která obsahuje několik druhů různě fermentovaného (kvašeného) tabáku a rozdílné přísady.

Doutník

Největší rozdíl doutníku oproti cigaretám je ten, že se nešlukuje, má jinou chuť, velikost, tvar i barvu. To všechno závisí na druhu doutníku. Narozdíl od cigarety je doutník širší, delší a nejčastěji hnědé barvy. Další rozdíl se týká jejich potencionální nebezpečnosti. „Dýmka a doutníky mají vyšší obsah dehtu než cigarety, ale protože zkušení kuřáci těchto výrobků kouř obvykle nevdechují (nešlukují), podstupují srovnatelně nižší zdravotní riziko.“³⁴ Rozdílná je i cena za kterou se doutníky prodávají. Obyčejný doutník se dá sehnat již okolo 100 Kč, což je 1,5 násobek celé krabičky cigaret. Pokud si ale chcete opravdu pochutnat, tak za opravdu kvalitní doutník zaplatíte i 6000 Kč.

2. Šňupání

Jak jistě název napovídá, jedná se o účelné vdechování tabákové směsi nosem. „Šňupací tabák je ochucený rozdrcený tabák. Na jedno šňupnutí poskytuje stejné množství nikotinu jako běžná cigareta, ale protože se nic nespaluje, nevzniká dehet ani oxid uhelnatý.“³⁵ Z čehož plyne, že se jedná o zdravotně nejméně rizikové užívání tabáku.

1.3.3 Účinky

„Účinky nastupují krátce po užití a to díky rychlému vstřebávání v plicních sklípcích. U nezkušených, resp. nezávislých, netolerantních jedinců probíhá intoxikace (akutní otrava) tabákem jako nepříjemný stav spojený s bolestí hlavy, smrtelně studeným potem, závratí, nevolností a zvracením. Stav je doprovázen celkovou zemdlelostí a zúžením zornic.“³⁶

---

³⁴ TYLER, Andrew. *Drogy v ulicích*. Katuše Mlíkovská; Pavel Pokorný; Irena Sůvová; Lubomír Taišl. Český Těšín: FINIDR, 2000. s. 345. ISBN 80-237-3606-X

³⁵ TYLER, Andrew. *Drogy v ulicích*. Katuše Mlíkovská; Pavel Pokorný; Irena Sůvová; Lubomír Taišl. Český Těšín: FINIDR, 2000. s. 345. ISBN 80-237-3606-X

³⁶ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 144. ISBN 978-80-7367-223-2.

1.3.4 Závislost

Proč tolik lidí užívá tabákové výrobky, když následky užívání jsou celosvětově známy? „Odpověď spočívá v tom, že nikotin je vysoce návykovou látkou a závislost na něm vzniká velmi rychle – ačkoliv to ještě donedávna tabákové firmy vehementně popíraly. Podle některých odhadů znamená už vykouření několika krabiček cigaret velké riziko rozvoje celoživotní závislosti.“³⁷ Závislost na tabákových výrobcích způsobuje alkaloid obsažený v tabáku jménem nikotin. Jedná se o silně toxickou bezbarvou látku, která má uvolňující účinky. Nejčastějším způsobem užívání nikotinu je prostřednictvím kouření tabákových výrobků. Během inhalace tabákových výrobků se nikotin dostává do plicních sklípků společně s dehtem, což je směs několika stovek látek. Teprve poté se z plicních sklípků uvolňuje do krve. Celá tato procedura trvá pouze několik málo sekund. Nikotin je bohužel extrémně návyková látka a přestat s kouřením lze velmi těžko. Nejčastějšími příznaky vzrůstající závislosti na nikotinu je výskyt abstinčních příznaků při neuvžívání a hlavně zvyšující se počet vykouřených cigaret/doutníků. Proto existují nejenom informační linky a internetové stránky, které poskytují informace ohledně odvykání, ale především je k sehnání dostatečné množství přípravků, které dodávají nikotin v bezpečném stavu a pomohou tak s odvykáním od tabákových výrobků. Závislost je nejprve psychického charakteru, kdy má kuřák pouze chuť si zakouřit, případně je zvyklý kouřit na určitých místech nebo v určitou dobu. Po dlouhodobém užívání na závislost psychickou navazuje i závislost fyzická, kdy kuřák, kterému se nedostává nikotin, trpí fyziologickými změnami organismu jako jest pocení, třes rukou, nervozita a výkyvy nálad. Nejrizikovější skupinou jsou teenageři, u kterých se závislost projeví velmi rychle. „Závislost na návykových látkách se vytváří podstatně rychleji (to, k čemu potřebují dospělí roky nebo desítky let stihne dospívající i řádově během měsíců).“³⁸

1.3.5 Následky

Nejčastější následek spojený s kouřením je rakovina plic, ústní dutiny, hrtanu, slinivky a ledvin. „Ve statistikách úmrtí, jímž by se dalo předejít je právě kouření

---

³⁷ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha : Dokořán, 2006. s. 90. ISBN 80-7363-061-3.

³⁸ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2007. s. 54. ISBN 80-7367-267-7

tabáku jejich nejčastější příčinou – to je třeba zdůraznit. Ročně díky tabáku v celém světě zemrou asi 3 miliony lidí a odhaduje se, že ještě třikrát víc jich bude umírat v polovině 21. století.³⁹ Tyto typy rakoviny ovšem nezpůsobuje nikotin, ale dehet. Rakovina plic se projevuje ztíženým dýcháním, častým kašláním a vykašláváním krve. Rakovina plic však není v žádném případě jediným onemocněním ohrožující kuřáky. Kouření má vliv na celý organismus, ucpává srdeční arterie a cévy spodních končetin. „Onemocnění cév v jiné oblasti než srdeční je u kuřáků rovněž častější. Kouření má negativní vliv na pokožku, pleť obličeje rychleji stárne. U žen kuřáček může být ohrožena plodnost, zdárný průběh těhotenství a zdraví novorozence.“⁴⁰ Pravidelný kuřák umírá průměrně až o 15 let dříve než jeho vrstevník, který tabákové výrobky neužívá.

---

³⁹ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha : Dokořán, 2006. s. 88. ISBN 80-7363-061-3.

⁴⁰ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha : Portál, 2007. s. 145. ISBN 978-80-7367-223-2.

2 Důvody užívání návykových látek u studentů

Otázky, které si kladou nejen odborníci, ale především rodiče, a na které rozhodně není jednoduchá odpověď zní: Proč moje dítě bere návykové látky? Co mu chybí? Co ho trápí? Stane se z něho závislý? Odpovědět na ně není vůbec jednoduché, přesto se o to pokusím. Život studenta střední školy je spojen s novými objekty zájmu. Jedná se především o možnost být alespoň částečně soběstačný, poznávat nové lidi, zažívat první lásky a samozřejmě ochutnávat nové věci, čímž myslím především návykové látky. Člověk procházející pubertou má potřebu se alespoň částečně osamostatnit, má chuť o důležitých rozhodnutích svého života rozhodovat sám a hlavně má pocit, že všechno zvládne sám. Tyto pocity jsou přímo v rozporu s tím, co potřeboval doposud a rodiče se jen těžko adaptují na nové požadavky svého potomka. „Být rodičem dítěte v pubertě je jako řídit mořský člun na hodně dlouhé a divoké plavbě. Některé úseky jsou vzrušující, radostné a veselé, zatímco jiné vám sedrou kůži na prstech tak, že se z toho chcete vymanit a dělat něco jiného“⁴¹. Potomek má chuť se rodičům částečně odcizit a revoltovat. A právě tuto možnost mu poskytnou návykové látky.

2.1 Účinky

Nejčastější důvod užívání návykových látek u studentů a studentek středních škol v Pardubicích je dosažení určitého stavu, který daná droga po intoxikaci způsobuje. Účinky se u jednotlivých návykových látek různí.

2.1.1 Alkoholické nápoje

Nejčastějším důvodem proč studenti a studentky středních škol a středních odborných učilišť v Pardubicích užívají alkoholické nápoje jsou účinky. Kvůli účinkům je užívá 54% studentů a studentek. Důvod užívání je prostý, puberták se na středních školách chce seznamovat s ostatními studenty a není lepší způsob než zajít po škole

---

⁴¹ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 13. ISBN 80-86421-44-9

(případně tzv. „za školou“) do nějaké restaurace nebo hospody. Jak jsem již zmiňoval v kapitole 1.1, alkohol odbourává zábrany, zvyšuje družnost a výřečnost. A to jsou přesně ty účinky, které usnadňují teenagerům vzájemnou komunikaci a navazování sociálních vazeb. „Odstranění zábran může vést ke šťastnější atmosféře ve společnosti, kde se alkohol pije, protože je zbavena zátěže etikety.“⁴²

2.1.2 Marihuana

I u marihuany jsou nejčastějším důvodem užívání její účinky. „Díky své schopnosti uvést člověka do stavu uvolnění a lehké euforie může „marijánka“ alespoň na chvíli zmírnit mnohdy zahlcující pocit zlosti, napětí a deprese často trápící dnešní dospívající děti.“⁴³ A to je přesně ono, užívání marihuany způsobuje nejen jakési odtržení od reality, ale především navozuje pocity klidu, pohody a smíchu. Jsou to přesně ty pocity, které student hledá, pokud ho trápí problémy běžného života a je jedno, zda se jedná o problémy ve škole, v partnerském životě nebo v rodině.

2.1.3 Tabákové výrobky

Nikotin, látka obsažená v tabáku, je vysoce návyková. Pokud se jedinec stane závislým, jen velmi těžko se této závislosti zbavuje a tabákové výrobky užívá pouze z důvodů oddálení abstinčních příznaků. Účinkem tabákových výrobků je především navození klidu a pohody, který při nedostatku nikotinu v organismu člověk nepocítuje. „Kuřáci proto tvrdí, že jim to díky nikotinu lépe myslí a že na ně tato látka má také mírné uklidňující účinky.“⁴⁴

2.2 Dostupnost

Druhým důvodem, proč jsou návykové látky zneužívány je jejich snadná dostupnost u třech mnou uvedených. Puberťáci ochutnávají plody života a zkoušejí nové věci a ty, které jsou dostupné a ovlivňují jejich psychiku jsou rozhodně na

---

⁴² Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy: otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 140. ISBN 978-80-7367-223-2.

⁴³ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 65. ISBN 80-86421-44-9

předních místech. Revoltující mládež zkusí vše možné a nejraději to zakázané, prostě jen proto, že může. „Ne všichni teenageři drogy zkusí, (stejně jako ne všichni mladí lidé zkusí cigaretu) ale většina s nimi přijde do kontaktu a někteří chtějí vědět, jaké to je vzít si je – stejně tak jako chtějí vědět, jaká je celá spousta dalších věcí: líbání, slaňování, pití vodky, potápění nebo strašení se navzájem s Ouija board.“⁴⁵

2.2.1 Alkoholické nápoje

„Alkohol se zdá být méně nebezpečnou látkou než ve skutečnosti je, protože je obecně tolerován, jeho užívání je sice omezeno některými zákonnými úpravami, nicméně je v našich zemích pro většinu populace legálně dostupný.“⁴⁶ A bohužel je snadno dostupný i pro osoby mladší 18ti let. Naprosté většině studentů (77 %) byl někdy v životě prodán alkoholický nápoj, ačkoliv nebyli plnoletí. Benevolence prodejců, kteří v honbě za ziskem prodávají nezletilým studentům alkoholické nápoje, je opravdu markantní, a to nejen v Pardubickém kraji. A to i přesto, že alkohol je velmi nebezpečnou návykovou látkou. Alkoholické nápoje jsou volně k dostání ve všech supermarketech, restauracích, obchodech s potravinami, kioskách ale i na benzínových pumpách. Pro žádného studenta není problém obejít několik obchodů a zjistit, kde mu alkohol bez problému prodají a kde nikoliv.

2.2.2 Marihuana

Ačkoliv je marihuana jako jediná z těchto tří návykových látek dle zákona ilegální a tudíž není volně prodejná, její dostupnost je přinejmenším snadná. Jak dokazuje můj výzkum, není problém na jakékoli střední škole v naší republice sehnat někoho, kdo marihuanu prodává. Prodejce má marihuanu nejčastěji z vlastnoručně vypěstovaných rostlin. Dle mého výzkumu více než polovina studentů a studentek (55 %) zná nejméně jednu osobu, která marihuanu prodává. Za prodej a pěstování

---

⁴⁴ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha : Dokořán, 2006. s. 87. ISBN 80-7363-061-3.

⁴⁵ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 20. ISBN 80-86421-44-9

⁴⁶ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 139. ISBN 978-80-7367-223-2.

marihuany vám hrozí právní postih, ale ani to neodrazuje lidi užívající marihuanu a její pěstitele od této činnosti. Vzhledem k tomu, že marihuana a její suché části pocházejí z rostliny, častokrát se stává, že student či studentka užívající marihuanu si své konopí vypěstuje sám, čímž se jednak zbaví nutnosti stále utrácet za marihuanu a především si je jistý její kvalitou. „S určitou rezervou platí, že samopěstitelé jsou méně ohroženi nabídkou jiných drog.“⁴⁷ A to proto, jelikož si nekupují drogy u dealera, jenž zároveň prodává i jiné o mnoho tvrdší drogy, které pak může zájemci nabídnout místo marihuany.

2.2.3 Tabákové výrobky

Veškeré tabákové výrobky, ať už se jedná o cigarety, doutníky nebo šňupací tabák, jsou legálně prodejné až od plnoletosti, což u nás znamená hranici 18ti let. Dostupnost tabákových výrobků je podobná jako u alkoholických nápojů s tím rozdílem, že ke všem výše jmenovaným místům, v nichž lze sehnat alkoholické nápoje, přidejme ještě trafiky, kterých je bezpočet. Pokud prodejce odmítne prodat tabákový výrobek nezletilému, pravděpodobně ho získá bez potíží někde jinde. I zde stejně jako u alkoholických nápojů platí, že se většina prodejců nebojí porušovat zákon za účelem zisku. Heslo: „Co se v mládí naučíš...“ zde platí dvojnásobně, jelikož nikotin je silně návyková látka, a pokud puberták kouří celé období střední školy, je pak velmi složité po tolika letech přestat. „Zatím nejúspěšnější terapií je substituční léčba nikotinovými žvýkačkami, náplastmi nebo inhalátory. Asi 80 procent kuřáků, kteří tyto prostředky využili, sice během půl roku začne kouřit znovu, ale bez nikotinové substituce je podíl neúspěšných pokusů ještě vyšší - dosahuje 90 procent“.⁴⁸

---

⁴⁷ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 154. ISBN 978-80-7367-223-2.

⁴⁸ IVERSEN, Leslie. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Ivan Kmínek. Praha : Dokořán, 2006. s. 91. ISBN 80-7363-061-3.

2.3 Zařazení se do sociální skupiny

Právě přechod ze základní na střední školy je impulzem pro všechny studenty, aby navazovali nové sociální vztahy se svými vrstevníky. To se samozřejmě děje nejen při výuce a o přestávkách, ale i po škole, kdy si studenti zajdou rádi do hospody za účelem navázání nových sociálních vztahů. Často studenti totiž užívají návykové látky pod tlakem okolí, ačkoliv by za normálních okolností danou návykovou látku ani nezkusili. „Tlak vrstevníků znamená, že pro teenagery je velice důležité, aby je jejich vrstevníci akceptovali a že toto akceptování může záviset na přizpůsobení se normám v partě ať už je to cokoli – hraní basketbalu, poslouchání techno hudby, napovídání ve škole nebo nošení náušnice v nose.“⁴⁹

2.3.1 Alkoholické nápoje

Jedna z nejoblíbenějších a nejčastěji užívaných návykových látek u studentů středních škol v Pardubicích (a nejen tam) jsou bezpochyby alkoholické nápoje. Co je ale možná ještě překvapivější, 14% studentů a studentek užívají alkoholické nápoje, protože tak činí i ostatní a nechtějí být tzv. černou ovčí. Narozdíl od tabákových výrobků a marihuany si však naštěstí téměř vždy lze zakoupit místo alkoholu nealkoholickou alternativu, jako např. limonády nebo nealkoholické pivo, čímž se toto riziko částečně snižuje.

2.3.2 Marihuana

S marihuanou se studenti často poprvé setkají až na střední škole. Narozdíl od jiných návykových látek se marihuana neužívá příliš často z důvodů zapadnutí do kolektivu. Jedná se o specifickou návykovou látku, která nemusí chutnat všem. Navíc zpomaluje reakce na podněty a způsobuje pocity ztuhlosti, které mohou být mnoha lidem velmi nepříjemné. Dalším faktorem, který rozhoduje o tom, že se student nenechá tak snadno strhnout k užívání marihuany jako v případě alkoholu a cigaret je doba, kterou THC zůstane v těle. Při pravidelném a častém kouření (nebo jiném užívání)

---

⁴⁹ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 21. ISBN 80-86421-44-9

marihuany se totiž v organismu hromadí neaktivní metabolity THC, které se dají prokázat i po dlouhé době a pokud pomýšlíte na kariéru u armády nebo v sektoru integrované záchranných služeb, kouření marihuany je „dobrým“ způsobem, jak se této kariéře vzdát nebo jí dočasně odložit. V obou případech totiž člověka čekají krevní testy, které případnou intoxikaci marihuanou odhalí. “Když si dáte tři skleničky vína vaše tělo vyloučí alkohol, který je rozpustný ve vodě během několika hodin. Ale když si dnes dáte marihuanu, THC bude ve vašem těle ještě příští týden. Tato látka se ukládá do tukových tkání a při zvýšeném užívání se může držet v játrech, rozmnožovacích orgánech a mozku až jeden měsíc.”⁵⁰

2.3.3 Tabákové výrobky

Dle mého výzkumu prováděného na středních školách a středních odborných učilištích v Pardubicích je druhou nejčastěji užívanou návykovou látkou, a to z důvodu zapadnutí do kolektivu tabák. Důvodem je nejenom jeho snadná dostupnost a při nepříliš častém kouření i relativně nízká cena, ale především procentuální počet studentů, kteří kouří. Na studenty, kteří nekouří může být vyvíjen tlak ať už přímo, kdy kuřák nabízí cigaretu a tvrdí že to je dobrý, tak i nepřímo kdy nekuřák sám začne kouřit z důvodů přizpůsobení se svým vrstevníkům.

---

⁵⁰ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 60. ISBN 80-86421-44-9

3 Prevence

Prevence znamená činnost, která má za cíl předcházet nějakým nežádoucím jevům. Může se jednat o nemoci, zločiny atp. V našem případě se však jedná o předcházení drogovým závislostem. „Obecně platí, že prevence začíná v nejtělejší věku, vlastně od narození, netýká se pouze problému drog, ale zdravého vztahu k sobě samému, k okolí a životu vůbec. Pokud dítě vyrůstá v láskyplném prostředí, kde je milováno a akceptováno, kde se může svobodně projevovat za předpokladu, že má stanoveny jasné mantinely a že ani jeho svoboda není bezbřehá, kde se členové rodiny respektují a kde dokážou o problémech komunikovat, pak lze předpokládat, že takové dítě bude mít v budoucnu méně problémů a s nimiž se bude úspěšněji vyrovnávat.“⁵¹ Nejohroženější jsou ti dospívající, jejichž rodiče jsou sami závislí na nějaké návykové látce. „Děti z rodin, kde se vyskytuje závislost jsou více ohroženy. Je proto vhodné uvažovat s pacienty o způsobech prevence v rodině, např. na základě následujících zásad: získat důvěru dítěte; umět s dětmi mluvit o alkoholu a drogách; předcházet nudě; vytvořit zdravá pravidla v rodině; být pro dítě nositelem hodnot; pomoci dítěti bránit se nevhodné společnosti; posilovat zdravé sebevědomí dítěte; dobře spolupracovat při prevenci u dětí v rámci rodiny i mimo ni.“⁵² Nejdůležitějším obdobím, kdy je prevence důležitá, je rozhodně období dospívání. Prevence před návykovými látkami probíhá na středních školách nejčastěji formou odborných přednášek varujících před nebezpečím návykových látek. Z mého výzkumu vyplynulo, že celých 40% studentů a studentek na středních školách v Pardubicích zažilo za dobu svého působení na škole alespoň jednu přednášku týkající se návykových látek. Vzhledem k tomu že výzkumu se účastnili i studenti prvního a druhého ročníku, kteří byli na střední škole tou dobu půl roku (respektive jeden a půl roku) a nemuseli být tedy v období přednášky přítomni ještě na škole považují toto číslo za dostačující.

---

⁵¹ Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. s. 63. ISBN 978-80-7367-223-2.

⁵² NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2007. s. 124. ISBN 80-7367-267-7

4 Návykové látky ve vztahu k subkulturám

Otázkou, kterou jsem se rozhodl ve své práci zabývat, je i to, zda je nějaký vztah mezi příslušností k subkultuře a užíváním návykových látek. Stručně řečeno, to zda člověk je členem nějaké subkultury rozhodně má vliv na užívání návykových látek. Subkultur existuje celá řada, od skinheadů, hip-hoperů, punkerů a technařů až po metalisty. Některé z nich mají vztah k návykovým látkám více než kladný, (např. technaři), jiné nemají k návykovým látkám vyhraněný postoj.

„Součástí kultury teenagerů devadesátých let je potřeba přesytit se vjemy a taneční party buší do vašich smyslů zvuky a úžasnými vizuálními efekty, často za pomoci drahých a kvalitních laserů. Také se říká, že taneční party navozují pocit až kmenové příslušnosti ve vztahu k ostatním tanečnickům. Fakt, že extáze umocňuje zážitek z události, zostruje smyslové vnímání a zvyšuje pocit blízkosti s ostatními znamená, že tato droga zintenzivňuje všechny podstatné rysy taneční party.“⁵³ Technaři ale nejsou jedinou subkulturou která má kladný vztah k návykovým látkám. Velmi proslulý jsou svou oblíbeností k pivu například metalisti.

Dalšími subkulturami, ke kterým se studenti hlásí na středních školách v Pardubicích a které mají vliv na užívání návykových látek, jsou punk a hip-hop. Ostatní studenti a studentky (jichž je drtivá většina) se nehlásí k žádné subkultuře a nejsou tedy vystaveny případnému tlaku ze strany vrstevníků patřící ke stejné subkultuře.

Závěrem bych chtěl dodat, že vzhledem k velmi nízké procentuální příslušnosti studentů a studentek k subkulturám (pouhých 14%), nepředstavují tyto subkultury zásadní hrozbu.

---

⁵³ GOODYER, Paula. *Drogy a teenager*. Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. s. 89. ISBN 80-86421-44-9

5 Legislativa

V naší zemi se návykovými látkami zabývá několik zákonů. Uvádím zde, dle mého názoru, ty nejdůležitější, přičemž stručně vysvětlím, čím se zabývají.

V první řadě se jedná o zákon č. 167/1998 Sb. o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Zákon nabyl účinnosti dne 1.1.1999 a dělí se na 7 částí.

Zákon zahrnuje mimo jiné:

- Vysvětlení pojmů návykové látky, přípravky a prekursory.
- Zacházení s návykovými látkami, přípravky a prekursory.
- Kdo vydává povolení k zacházení s návykovými látkami, přípravky a prekursory.
- Jak se mají návykové látky, přípravky a prekursory skladovat.
- Komu mohou být návykové látky, přípravky a prekursory prodány a za jakých podmínek.
- Jak lze zneškodnit odpad a přebytečné a nepoužité návykové látky, přípravky a prekursory .
- Jaké podmínky musí importér nebo exportér splnit pro dovoz nebo vývoz návykových látek, přípravků a prekursorů.
- Upravuje pěstování a dovoz konopí, koky a makoviny.
- Kdo kontroluje dodržování povinností vyplívajících z tohoto zákona .
- Jaké sankce a pokuty hrozí za porušení povinností vyplívajících z tohoto zákona.

Tento zákon je velmi často novelizován. Naposledy byl novelizován prostřednictvím zákona č. 141/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdější předpisů a některé další zákony.

Další zákon, o kterém je potřeba se zmínit, je zákon č. 379/2005 Sb. o opatření k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.

Zákon nabyl účinnosti dne 1.1.2006 a dělí se na 7 částí.

Zákon upravuje mimo jiné:

- Komu a kde mohou být prodány tabákové výrobky.
- Na jakých místech je zakázáno kouřit.
- Za jakých podmínek a komu mohou být prodávány alkoholické nápoje.
- Zákaz vstupu pro osoby zjevně ovlivněné návykovými látkami do prostředků veřejné dopravy, na nástupiště, sportovní akce a do všech veřejných prostor, kde by mohli způsobit sobě nebo jiným osobám škodu.
- Kdo, jak, kde a za jakých podmínek má právo osobu podezřelou z ovlivnění návykovými látkami vyšetřit.
- Kdo realizuje a finančně a organizačně zajišťuje preventivní opatření.
- Kam se mohou obracet osoby závislé na alkoholu, tabákových výrobcích nebo jiných návykových látkách
- Realizaci protidrogové politiky.

6 Výzkumná část

Můj výzkum byl proveden kvantitativní metodou pomocí dotazníků dne 17.12.2009 na dvou středních školách v Pardubicích. Obě dvě školy si nepřály být jmenovány. Dotazníky byly rozdány celkem do čtyř tříd během výuky, zahrnuty byly všechny ročníky od prvního do čtvrtého.

Při vyplňování dotazníků studenty jsem byl přítomen v učebně pro případ vysvětlení nejasností. Ačkoliv jsem svou nabídku pomoci v každé třídě několikrát zopakoval, nebyla téměř využita.

6.1 Hypotézy

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodl potvrdit, nebo falzifikovat následující hypotézy.

1. hypotéza: Návykové látky užívají více studenti a studentky ve věku 15-17 let, než studenti a studentky plnoletí.
2. hypotéza: Návykové látky užívají spíše muži než ženy.
3. hypotéza: Respondenti, patřící k nějaké subkultuře, užívají návykové látky více, než respondenti, kteří se k žádné subkultuře neřadí.
4. hypotéza: Zkušenosti s pěstováním konopí mají více muži než ženy.
5. hypotéza: Zkušenosti s návykovými látkami mají více muži než ženy.
6. hypotéza: Zkušenosti s návykovými látkami mají více respondenti plnoletí, než respondenti ve věku 15 – 17 let.

6.2 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu je zjistit, zda studenti středních škol a středních odborných učilišť v Pardubicích užívají návykové látky, popřípadě jaké a v jakém množství. Dále zda jsou členy nějaké subkultury, zda se na jejich střední škole prováděly přednášky týkající se návykových látek, jestli je možné koupit návykové látky před dovršením 18ti let a v neposlední řadě zda pěstují či pěstovali konopí.

6.3 Vyhodnocení otázek grafy

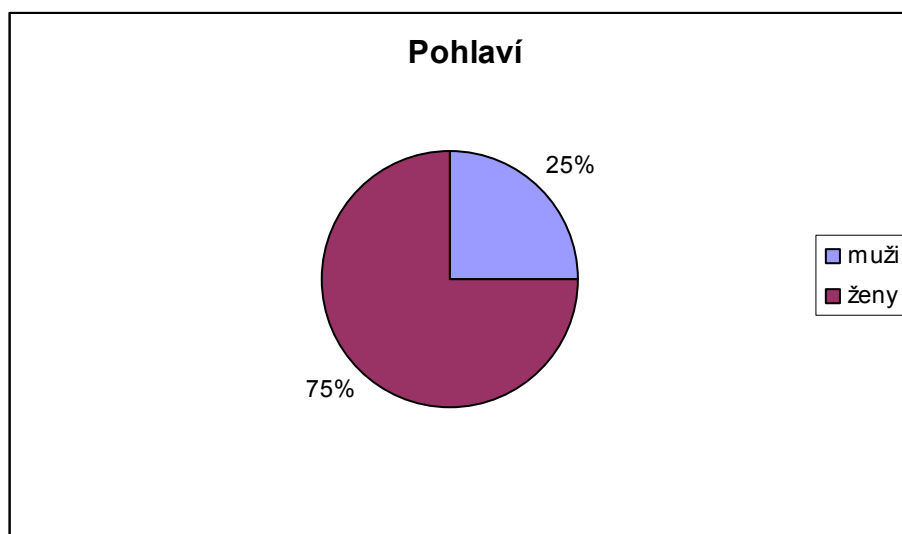
Mého výzkumu se zúčastnilo 91 studentů ze dvou středních škol v Pardubicích. Jednalo se o studenty prvního, druhého, třetího a čtvrtého ročníku.

Otázka č. 1: Jste: A) žena

B) muž

Můj výzkum absolvovalo 68 žen (studentek) a 23 mužů (studentů).

Graf č. 1

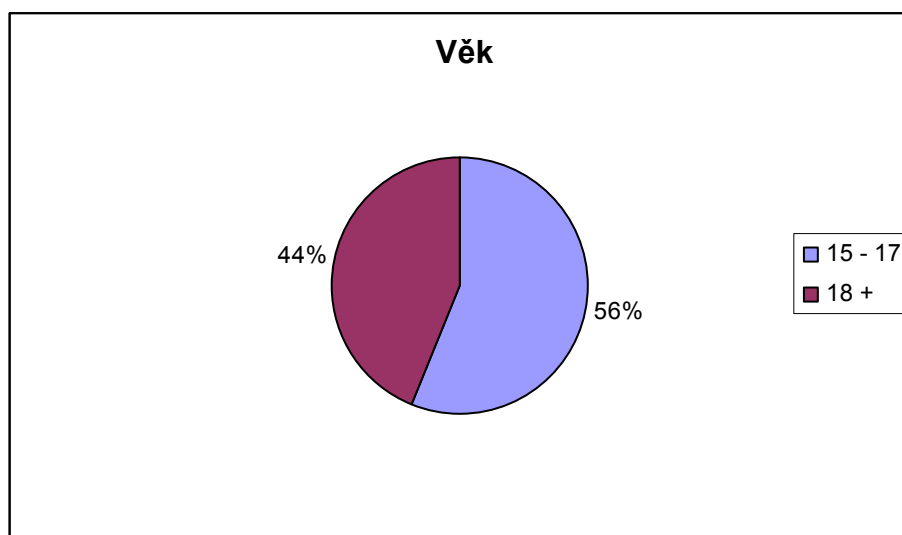

Otázka č. 2: Ve věku: A) 15-17

B) 18 +

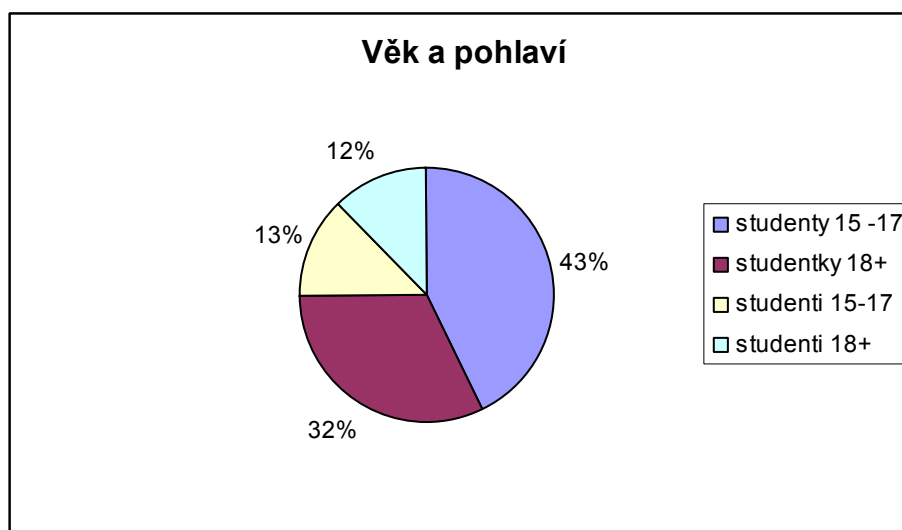
Z 91 respondentů jich 51 bylo ve věku 15 – 17 a zbylých 40 respondentů bylo starších 18ti let.

Graf č. 2

Mého výzkumu se tedy účastnilo celkem 39 studentek ve věku 15 - 17 let, 29 studentek starších 18ti let, 12 studentů ve věku 15 – 17 let a 11 studentů starších 18ti let. Grafické rozvržení výběrového vzorku je vyjádřeno v Grafu č.3.

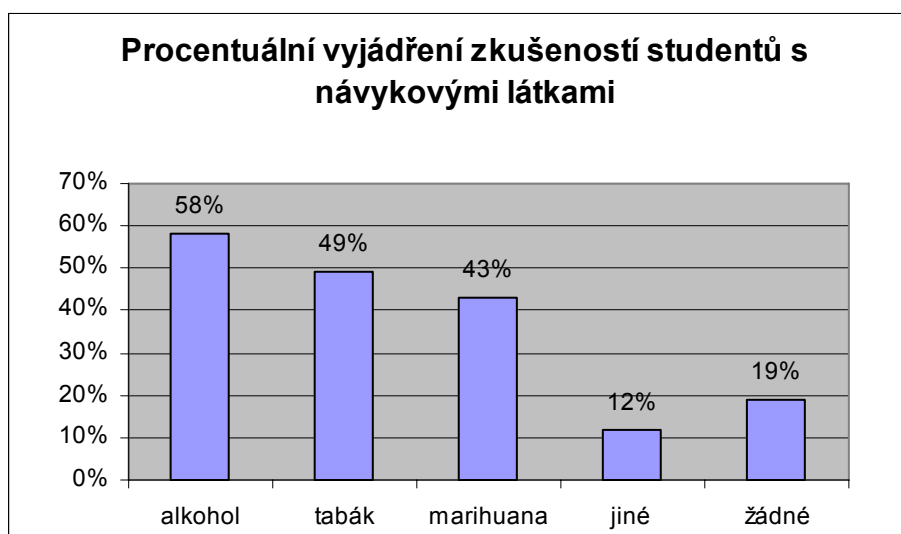
Graf č. 3

Otázka č. 3: Zkusil(a) jste někdy návykové látky? Pokud ano, napište jaké.

Jak lze vidět z grafu č. 4, nejvíce zkušeností mají respondenti s alkoholem (58 %), na druhém místě následuje tabák (49%) a jako třetí je marihuana (43 %). Více než desetina respondentů (12 %) pak uvedla jiné návykové látky (nejčastěji LSD) a 19 % respondentů nemá s užíváním návykových látek žádné zkušenosti.

Graf č. 4

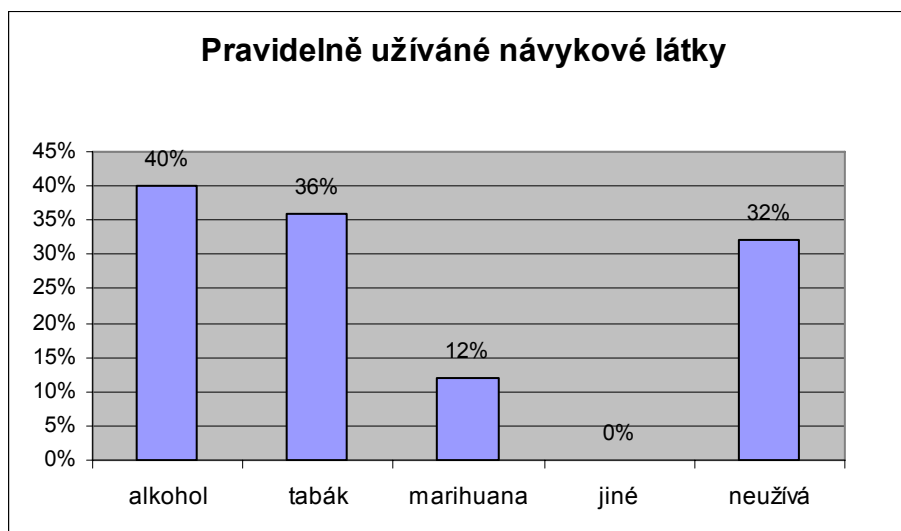
Otázka č. 4: Pokud užíváte návykové látky pravidelně, zaškrtněte jaké.

- A) alkoholické nápoje**
- B) tabákové výrobky**
- C) marihuana**
- D) jiné, napište.....**

V grafu č. 5 je znázorněno, kolik procent respondentů užívá jaké návykové látky pravidelně.

Respondenti pravidelně užívají nejčastěji alkohol (40 %), na druhém místě je to pak tabák (36 %) a třetí nejčastější pravidelně užívanou návykovou látku se stala marihuana (12 %). Jakékoliv jiné návykové látky ne užívá pravidelně nikdo z dotázaných. Zbýlých 32 % respondentů ne užívá pravidelně žádné návykové látky.

Graf č. 5

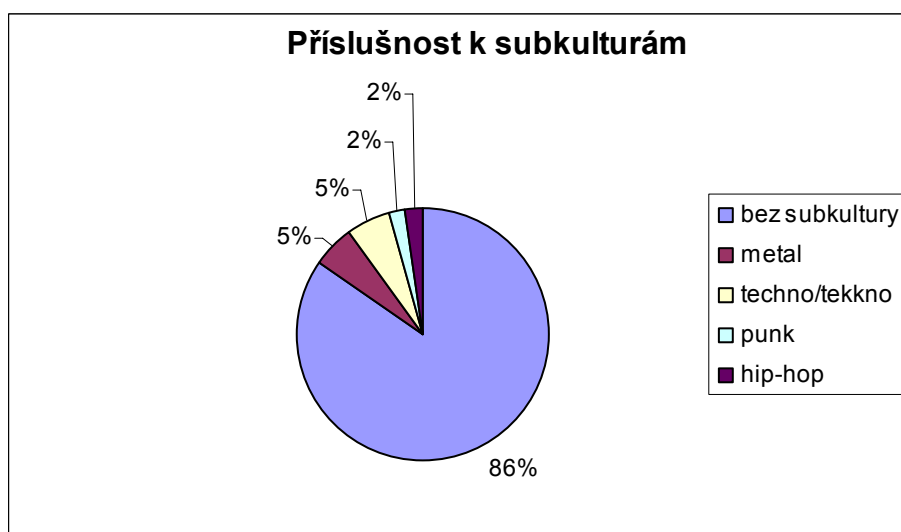
Otázka č. 5: Hlásíte se k nějaké subkultuře? Pokud ano napište k jaké. (Emo, Punk, Skinheads...)

A) ano .....

B) ne

Jak je vidět na grafu č. 6, drtivá většina respondentů, přesně 86 %, se neřadí k žádné subkultuře. Největší zastoupení mají studenti a studentky řadící se k *metal* (5 %) a k *technu/tekknu* (taktéž 5 %). 2 % respondentů uvedla jako svoji subkulturu *hip-hop* a zbylá 2 % respondentů se řadí k *punku*.

Graf č. 6

Otázka č. 6: Užíváte některé návykové látky, protože jsou spjaty s Vaší subkulturou? Pokud ano napište jaké.

A) ano.....

B) ne

C) nevím

Do grafu č. 7 jsem zařadil pouze respondenty, kteří v předchozí otázce uvedli, že se řadí k některé ze subkultur. Naprostá většina respondentů (79 %) uvedla, že takové návykové látky neužívá, 14 % uvedlo, že takové návykové látky užívá a 7 % respondentů neví, zda takové návykové látky užívají, protože jsou spjaty s jejich subkulturou.

Graf č. 7

Otázka č. 7: Byly na Vaší střední škole přednášky týkající se návykových látek? Pokud ano jakých návykových látek se týkaly?

A) ano.....

B) ne

C) nevím

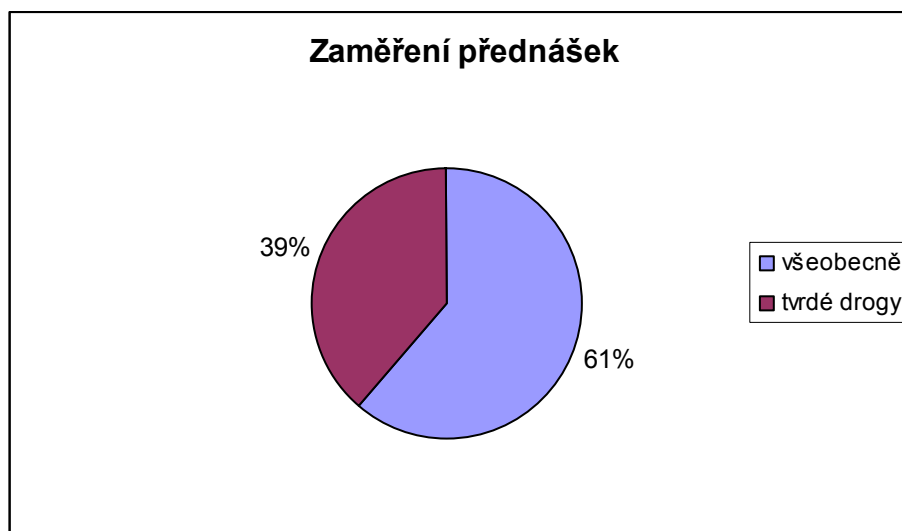
Z této otázky jsem se snažil zjistit, zda respondenti jsou dostatečně informováni o nebezpečí, které souvisí s návykovými látkami. Jak je vidět na grafu č. 8, 40 % z nich odpovědělo, že na jejich škole proběhla přednáška týkající se návykových látek, 27 % jich tvrdí, že žádná taková přednáška neproběhla a 33 % respondentů neví.

Graf č. 8

Do grafu č. 9 jsem zahrnul pouze ty respondenty, kteří odpověděli na otázku č.7 kladně a zároveň vypsali, čeho se dané přednášky týkaly. Odpovědi byly jasné, srozumitelné a daly se rozřadit na dvě části. Méně než polovina respondentů (39 %) tvrdí, že se přednášky týkaly převážně *tvrdých drog* a více než polovina respondentů (61 %) tvrdí, že se přednášky týkaly *všeobecně návykových látek*.

Graf č. 9

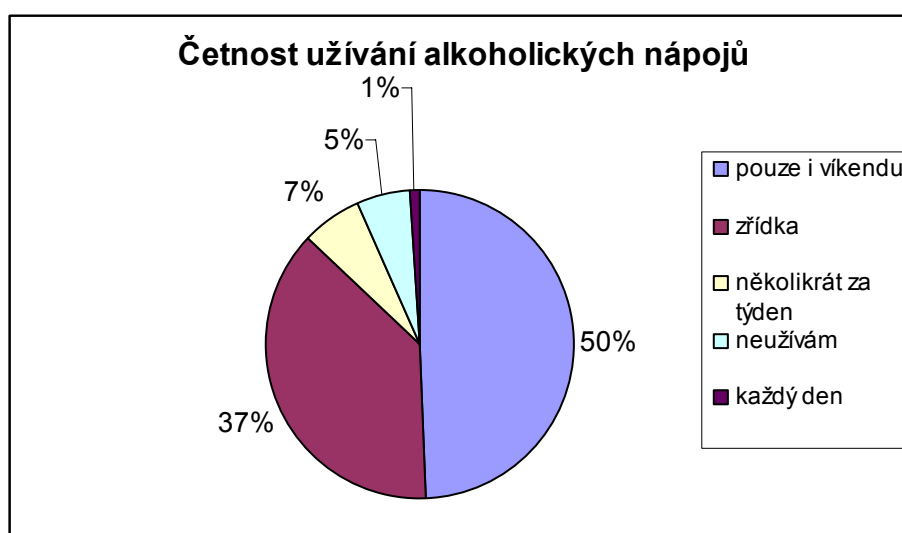

Otázka č. 8: Pokud užíváte alkoholické nápoje, jak často?

- A) každý den
- B) několikrát za týden
- C) pouze víkendu
- D) zřídka
- E) vůbec

V grafu č. 10 je znázorněno, jak často užívají studenti a studentky středních škol v Pardubicích alkoholické nápoje. Rovných 50 % dotázaných uvedlo *pouze o víkendu*, 37 % respondentů užívá alkoholické nápoje *zřídka*, 7 % *několikrát za týden*, 5 % *vůbec* a 1 % *každý den*.

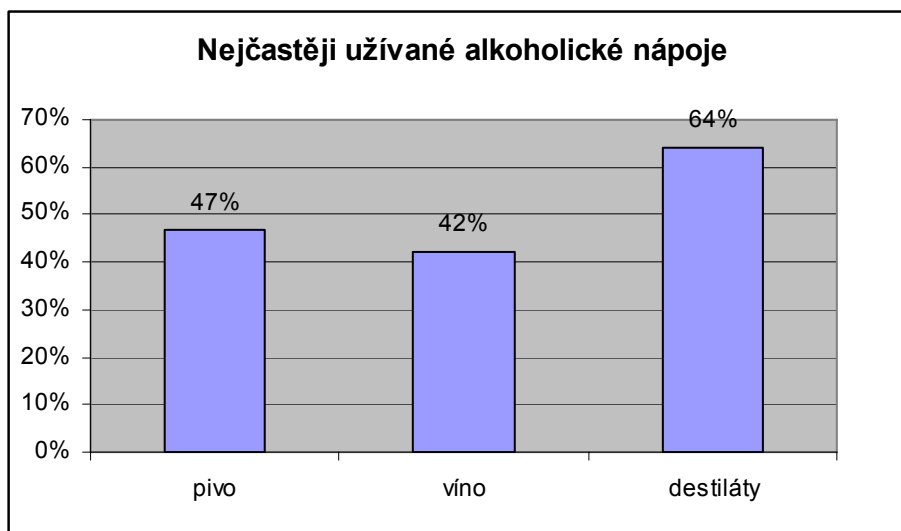
Graf č. 10

Otázka č. 9: Pokud užíváte alkoholické nápoje, napište které nejčastěji.

Do tohoto grafu jsem zařadil pouze ty z dotázaných, kteří odpověděli na otázku č. 8 kladně (tj. 86 respondentů). Touto otázkou jsem se snažil zjistit, jaké alkoholické nápoje studenti preferují. Nejoblíbenějším a tedy zároveň nejčastěji užívaným alkoholickým nápojem jsou *destiláty*, které uvedlo 64 % dotázaných. Druhým nejčastěji užívaným alkoholickým nápojem mezi studenty je *pivo*, které uvedlo 47 % dotázaných a na třetím místě se objevilo *víno* (42%).

Graf č. 11

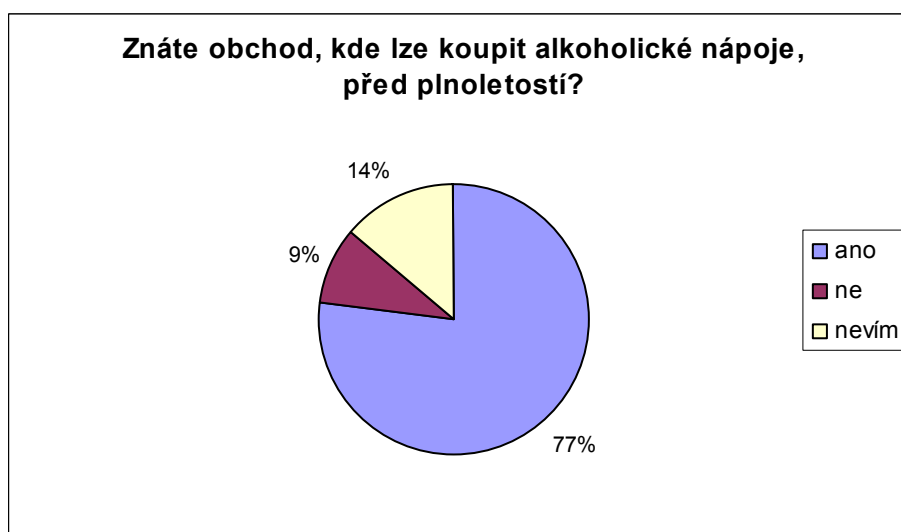

Otázka č. 10: Znáte restaurační zařízení nebo obchod, kde Vám bez problémů prodají(prodali) alkoholické nápoje ačkoliv Vám ještě není(nebylo) 18 let?

- A) ano
- B) ne
- C) nevím

Jak je uvedeno v grafu č. 12, neuvěřitelných 77 % respondentů zná nějaký obchod, kde lze koupit alkoholické nápoje před dovršením plnoletosti. Pouhých 14 % neví, zda znají takové zařízení a 7 % dotázaných takové zařízení nezná.

Graf č. 12

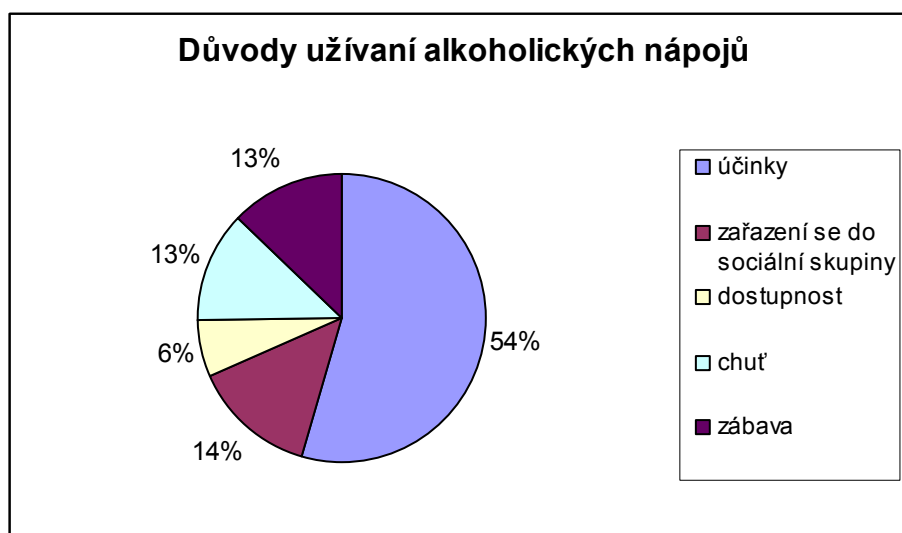

Otázka č. 11: Pokud užíváte alkoholické nápoje, napište proč.

- A) účinky
- B) zařazení se do sociální skupiny
- C) dostupnost
- D) jiné.....

Nejčastější odpovědi byly *účinky*, které uvedlo 54 % dotázaných, druhým nejčastějším důvodem je *zařazení se do sociální skupiny*, které uvedlo 14 % dotázaných, následované *zábavou* (13 %), *chutí* (také 13 %) a *dostupností* (6 %). Graf č.13 vychází z počtu respondentů, jejichž odpověď na otázku č. 8 byla kladná.

Graf č. 13

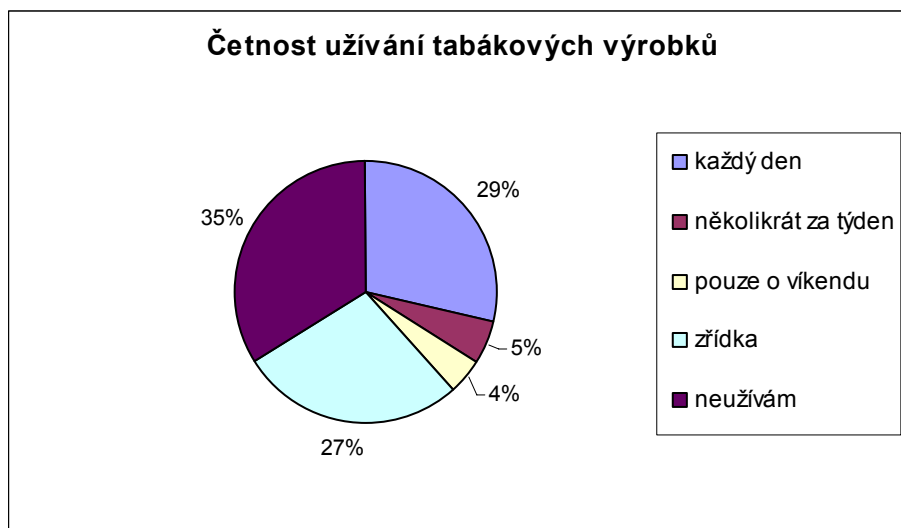
Otázka č. 12: Pokud užíváte tabákové výrobky, jak často?

- A) každý den
- B) několikrát za týden
- C) pouze víkendu
- D) zřídka
- E) vůbec

Smyslem této otázky bylo zjistit, jak často užívají studenti tabákové výrobky (pokud je užívají).

35 % respondentů uvedlo, že tabákové výrobky vůbec *neužívá*, 29 % uvedlo, že je užívá *každý den*, 27 % dotázaných užívá tabákové výrobky *zřídka*, 4 % pouze *o víkend* a 5 % *několikrát za týden*.

Graf č. 14

Otázka č. 13: Pokud užíváte tabákové výrobky, napište v jaké formě.

Cílem této otázky bylo zjistit, v jaké formě užívají studenti tabákové výrobky, zda-li šňupou, žvýkají, nebo kouří a také co kouří. Do grafu č. 15 byly zařazeny pouze respondenti, kteří v otázce č. 12 odpověděli kladně. Celých 100 % respondentů, kteří užívají tabákové výrobky, *kouří cigarety*. Žádná jiná odpověď nebyla zaznamenána.

Graf č. 15

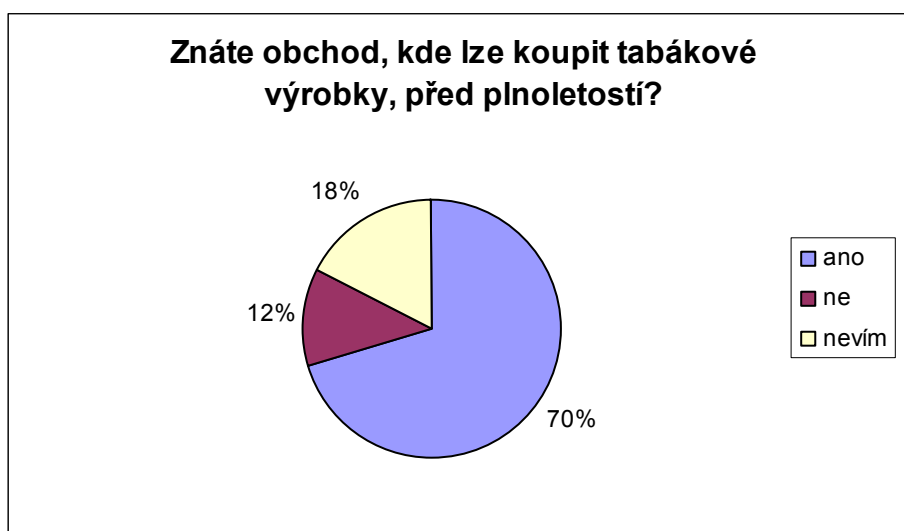

Otázka č. 14: Znáte restaurační zařízení, nebo obchod, kde Vám bez problémů prodají (prodali) tabákové výrobky ačkoliv Vám ještě není (nebylo) 18?

- A) ano
- B) ne
- C) nevím

Situace je obdobná, jen o něco málo lepší, než v případě alkoholických nápojů. 70 % dotázaných zná nějaký obchod nebo restauraci, kde lze koupit tabákové výrobky ačkoliv nejsou plnoletí, 12 % nezná takový obchod a 18 % respondentů neví, zda znají takový obchod.

Graf č. 16

Otázka č. 15: Pokud užíváte tabákové výrobky napište proč

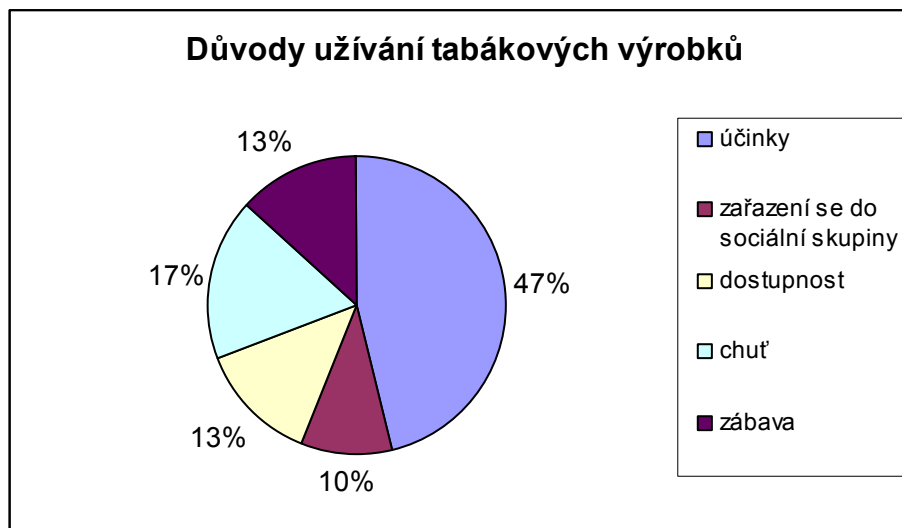
- A) účinky
- B) zařazení se do sociální skupiny
- C) dostupnost
- D) jiné.....

Cílem této otázky bylo zjistit, proč užívají studenti tabákové výrobky a co je k tomu vede.

Do grafu č. 17 byly zařazeny pouze ti respondenti, kteří na otázku č. 12 odpověděli kladně.

Nejčastějším důvodem, proč respondenti užívají tabákové výrobky jsou *účinky* (47 %), na druhém místě je to *chut'* (17 %). Třetím a čtvrtým nejčastějším důvodem (shodně 13 %) je *dostupnost* a *zábava*. Nejméně častým důvodem, proč respondenti užívají tabákové výrobky je s 10ti % *zařazení se do sociální skupiny*.

Graf č. 17

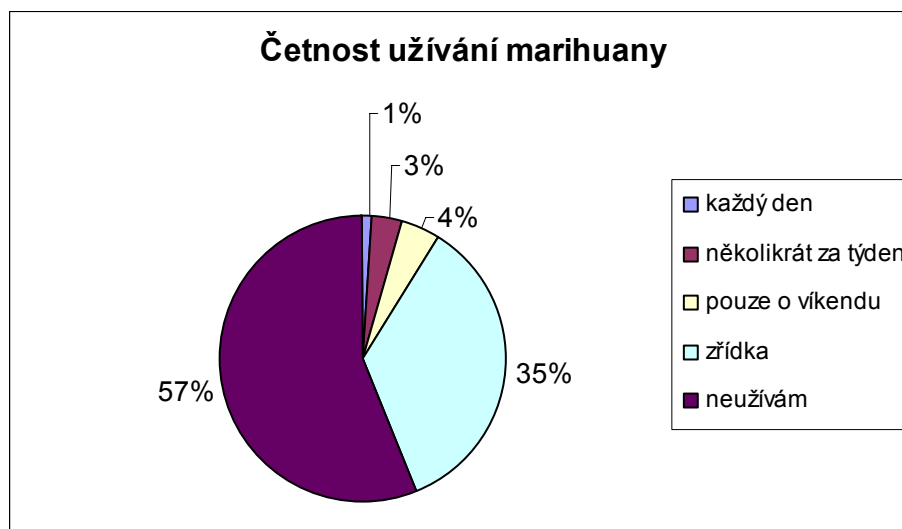
Otázka č. 16: Pokud užíváte marihuanu, jak často?

- A) každý den
- B) několikrát za týden
- C) pouze o víkend
- D) zřídka
- E) vůbec

Nadpoloviční většina respondentů uvedla (57 %), že marihuanu *neužívá*. 35 % respondentů jí užívá *zřídka*, 4 % *pouze o víkendu*, 3% *několikrát za týden* a pouhé 1 % užívá marihuanu *každý den*.

Graf č. 18

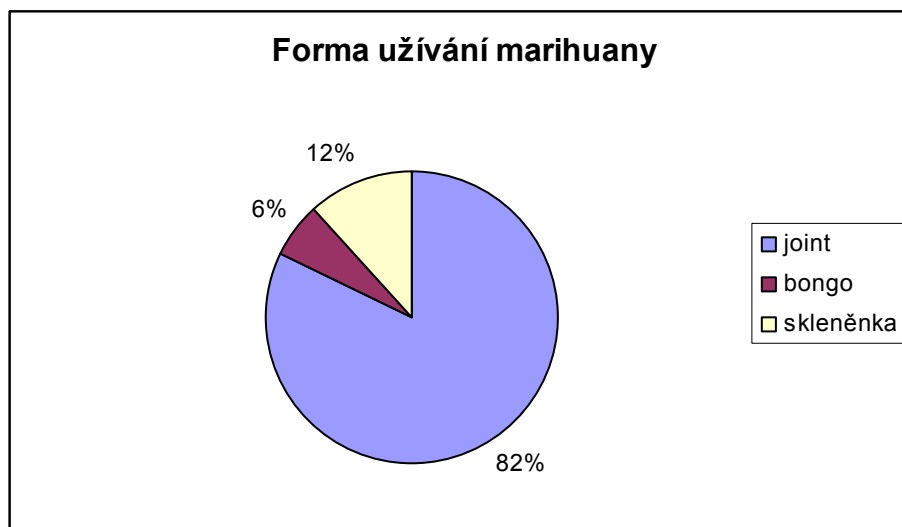

Otázka č. 17: Pokud užíváte marihuanu, napište v jaké formě.

Do grafu č. 19 byly zařazeny pouze respondenti, kteří odpověděli v otázce č. 16 jakkoliv kladně.

Nejčastějším způsobem, jak je marihuana respondenty užívána je *joint*, který používá 82 %. Druhým nejčastějším způsobem je *skleněnka* (12 %) a poslední třetí způsob je *bongo* (neboli vodní dýmka), které užívá 6% respondentů.

Graf č. 19

Otázka č. 18: Znáte někoho kdo Vám prodá marihuanu? Pokud ano napište počet osob.

A) ano.....

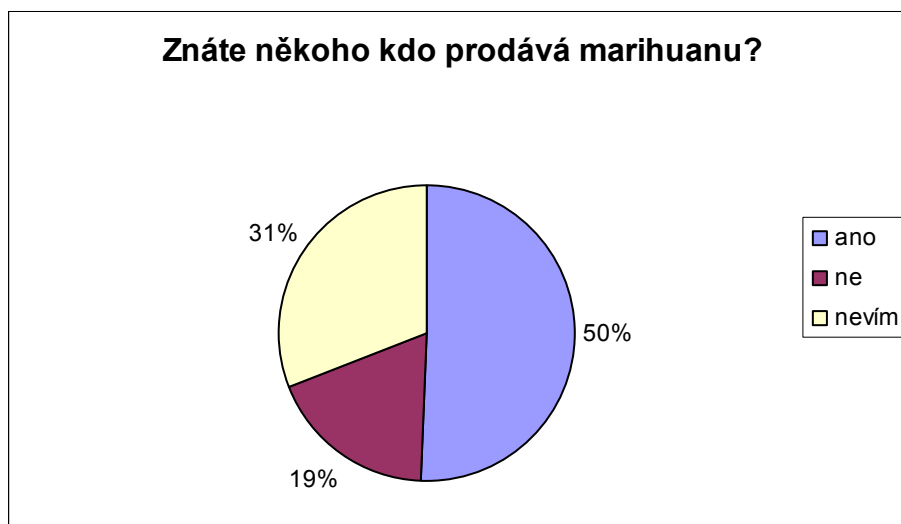
B) ne

C) nevím

Celých 50 % respondentů zná někoho, kdo jim může prodat marihuanu, 31 % respondentů neví, zda někoho takového znají a 19 % respondentů nikoho kdo marihuanu prodává nezná.

Počet osob psaný studenty sloužil pouze k orientaci, průměrné hodnoty u studentů, kteří otázku zodpověděli kladně se pohybuje okolo 5ti osob.

Graf č. 20

Otázka č. 19: Pokud užíváte marihuanu napište proč.

A) účinky

B) zařazení se do sociální skupiny

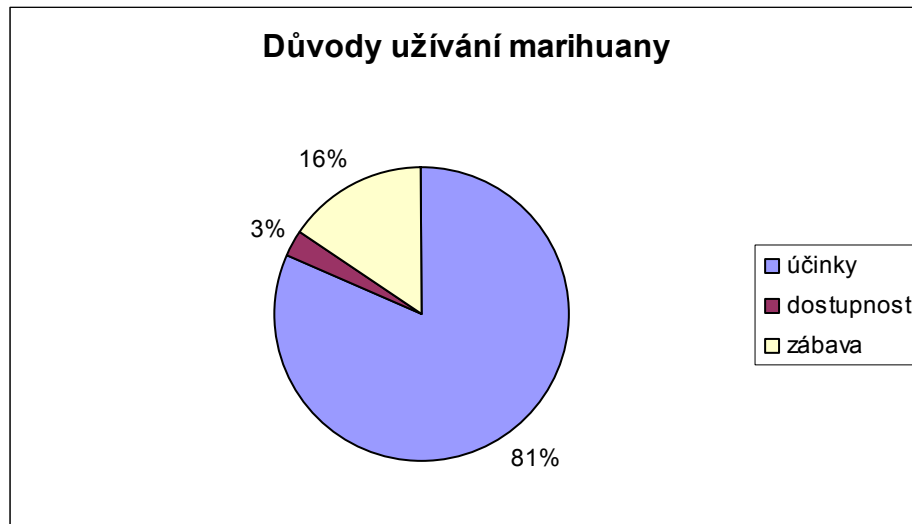
C) dostupnost

D) jiné.....

Do grafu č. 21 byli zahrnuti pouze respondenti, kteří v otázce č. 16 odpověděli jakkoliv kladně.

Nejčastějším důvodem, proč respondenti užívají marihuanu jsou její *účinky* (81 %), druhým nejčastějším důvodem je pak *zábava* s tím spojená (16 %) a na třetím místě je její *dostupnost* (3 %).

Graf č. 21

Otázka č. 20: Pěstujete, nebo pěstoval(a) jste někdy konopí?

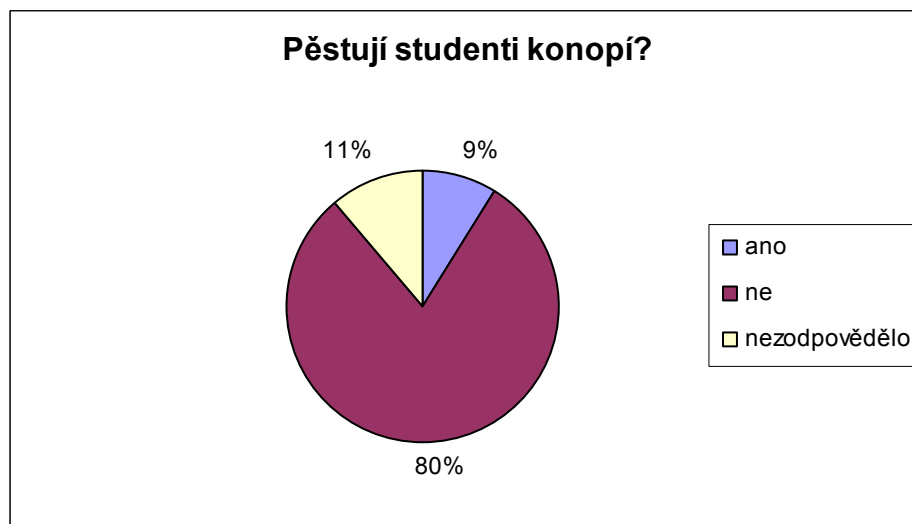
A) ano

B) ne

Cílem této otázky bylo zjistit, zda respondenti pěstují marihuanu a tím sami zvyšují její dostupnost.

80 % dotázaných nepěstuje a nikdy nepěstovalo konopí, 11 % nezodpovědělo otázku a pouhých 9 % respondentů konopí pěstovalo, nebo v současné době pěstuje.

Graf č. 22

Otázka č. 21: Myslíte si, že si lze vypěstovat závislost na marihuaně?

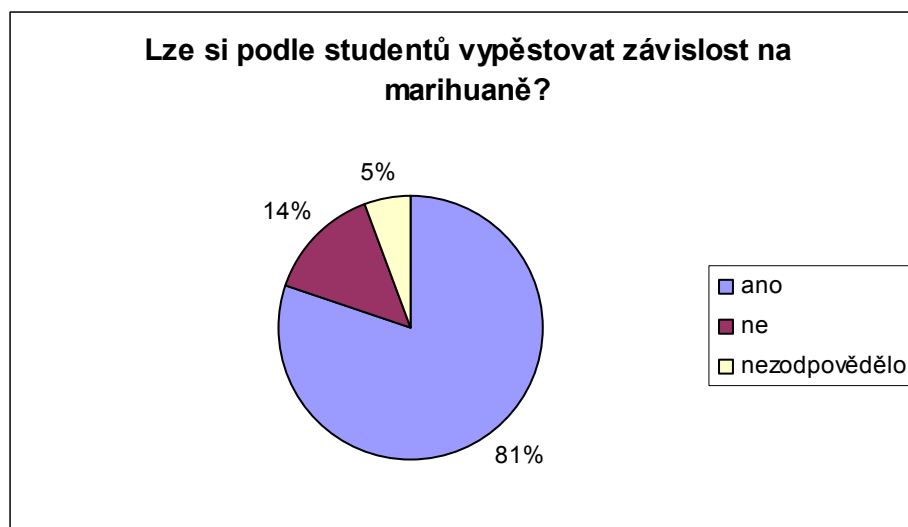
A) ano

B) ne

C) nezodpovědělo

Cílem této otázky je zjistit, zda si respondenti uvědomují potenciaální riziko vzniku závislosti na marihuaně. 81% respondentů si myslí, že si lze na marihuaně vypěstovat závislost, 14% respondentů si myslí, že vypěstovat si závislost na marihuaně je nemožné a 5% respondentů nezodpovědělo otázku.

Graf č. 23

6.4 Porovnání výsledků výzkumu s hypotézami

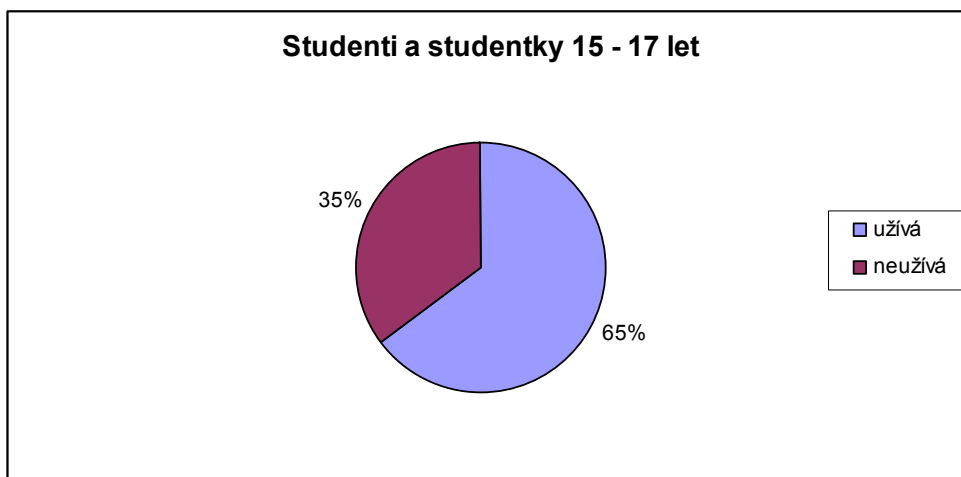
Hypotéza č. 1: Návykové látky užívají více studenti a studentky ve věku 15 – 17 let, než studenti a studentky plnoletí.

K této hypotéze jsem použil odpovědi z otázky č. 4: “Pokud užíváte některé návykové látky pravidelně, zaškrtněte jaké.“ Všech 91 dotázaných jsem rozdělil na dvě skupiny dle věku. Ve věku 15 – 17 bylo 51 dotázaných a plnoletých bylo 40.

Všechny z dotázaných, kteří odpověděli na otázku č. 4 kladně, jsem zařadil mezi ty, které užívají návykové látky a ty z dotázaných, kteří na tuto otázku neodpověděli, jsem zařadil mezi ty, které neužívají návykové látky.

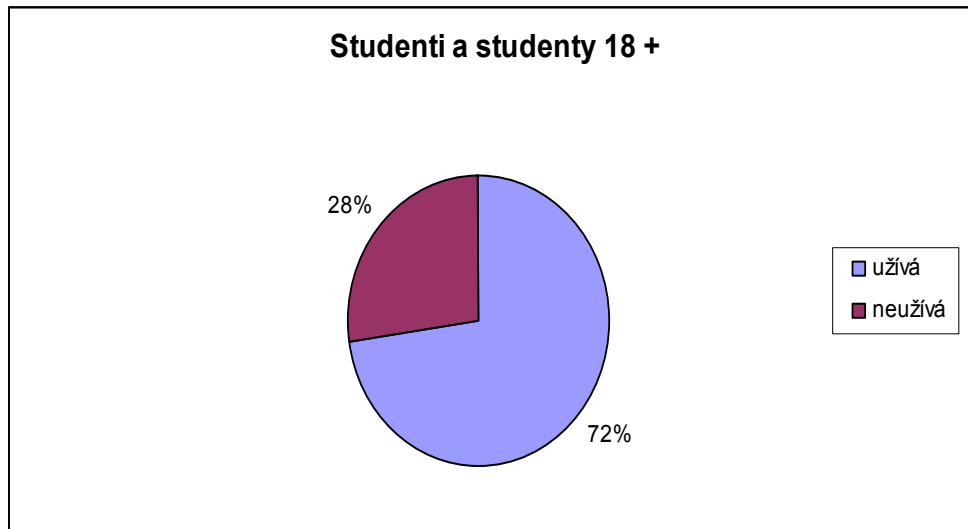
Jak je vidět v grafu č. 24, celých 65 % studentů a studentek středních škol v Pardubicích ve věku 15 – 17 let užívá návykové látky a pouhých 35 % je neužívá.

Graf č. 24

Oproti tomu plnoletých studentů a studentek, kteří užívají návykové látky je celých 72 % a zbylých 28 % návykové látky neužívá (viz. graf č. 25).

Graf č. 25

Výsledek:

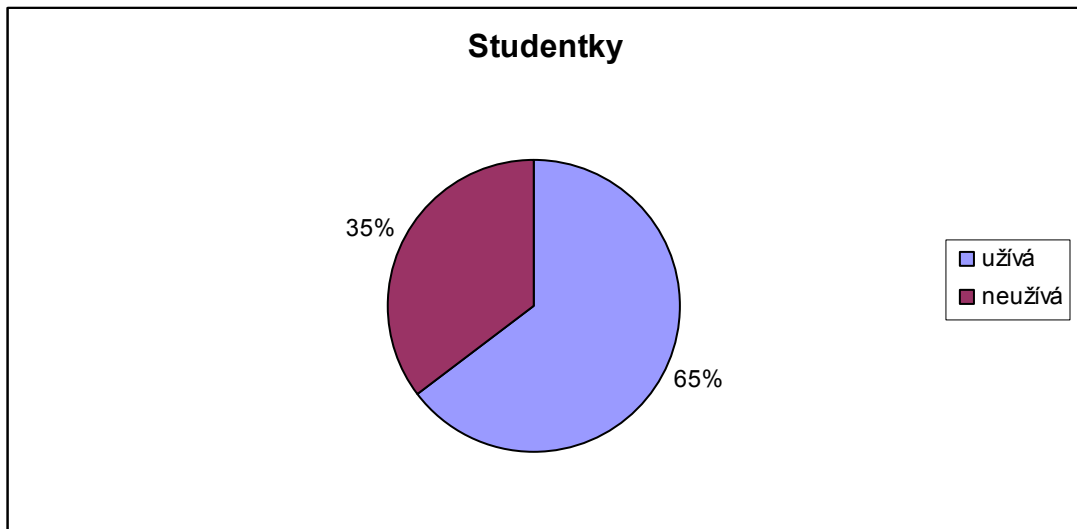
Z grafů jasně vyplývá, že hypotéza č. 1 je falzifikována.

Hypotéza č. 2: Návykové látky užívají více muži než ženy.

I k potvrzení, či falzifikaci této hypotézy jsem použil otázku č. 4, kdy jakákoliv respondenty zaškrtnutá návyková látka se bere jako kladná odpověď a nezaškrtnutá odpověď jako záporná. Narozdíl od předchozí hypotézy jsem samozřejmě studenty a studentky nedělil dle věku, ale dle pohlaví. Studentek je celkem 68 a studentů 23.

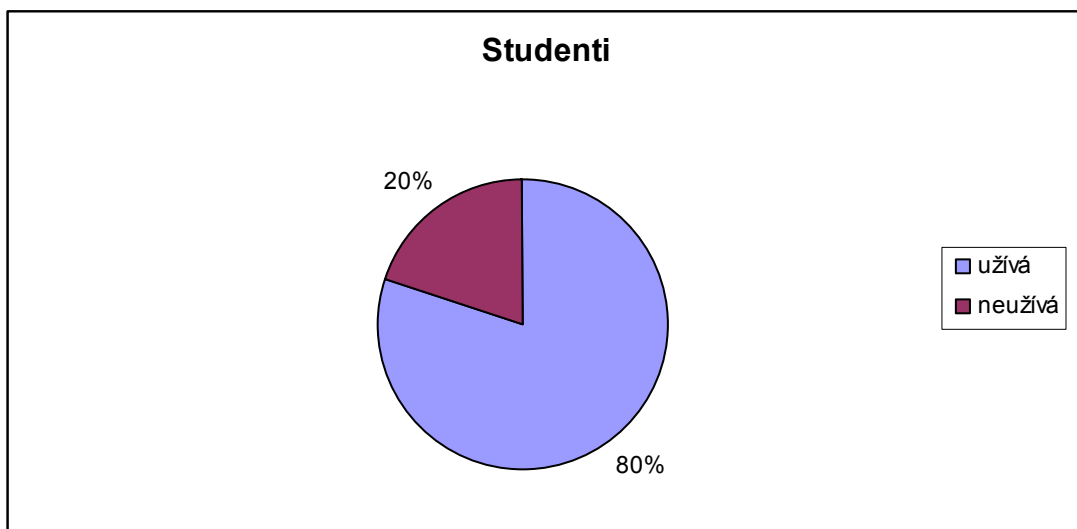
Jak je vidět na grafu č. 26, 65 % studentek užívá návykové látky a 35 % studentek nikoliv.

Graf č. 26

V grafu č. 27 je vidět, že studenti užívají návykové látky více než studentky, konkrétně celých 80 % studentů návykové látky užívá a pouhých 20 % nikoliv.

Graf č. 27

Výsledek:

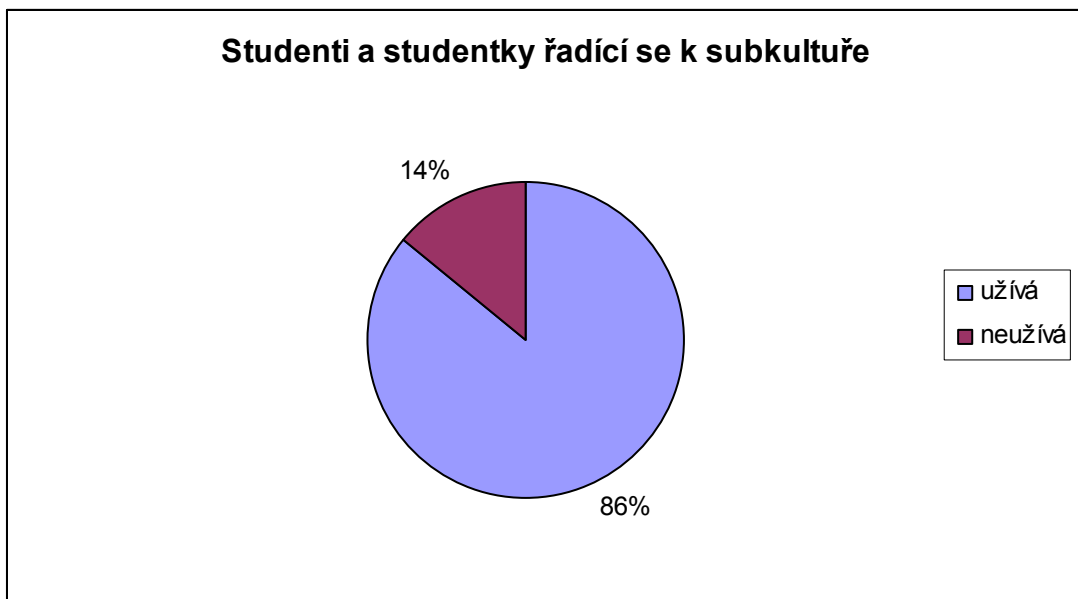
Z výše uvedených grafů jasně vyplývá, že hypotéza č. 2 je potvrzena.

Hypotéza č. 3 : Respondenti, patřící k nějaké subkultuře, užívají návykové látky více, než respondenti, kteří se k žádné subkultuře neřadí.

I u zjišťování výsledku této hypotézy jsem stejně jako u předchozích hypotéz použil odpovědi z otázky č. 4. Rozdíl byl samozřejmě v tom, jak jsem dotázané dělil. Na jedné straně to byli všichni dotázaní, kteří na otázku č. 5 odpověděli kladně, na straně druhé ti, kteří na tuto otázku neodpověděli (tzn. odpověděli záporně).

Nejprve jsem graficky vyjádřil odpovědi respondentů, kteří se přiřadili k nějaké subkultuře (tzn. odpověděli na otázku č. 5 kladně). Celých 86 % z nich užívá návykové látky, zatímco zbylých 14 % je neužívá (viz. graf č. 28).

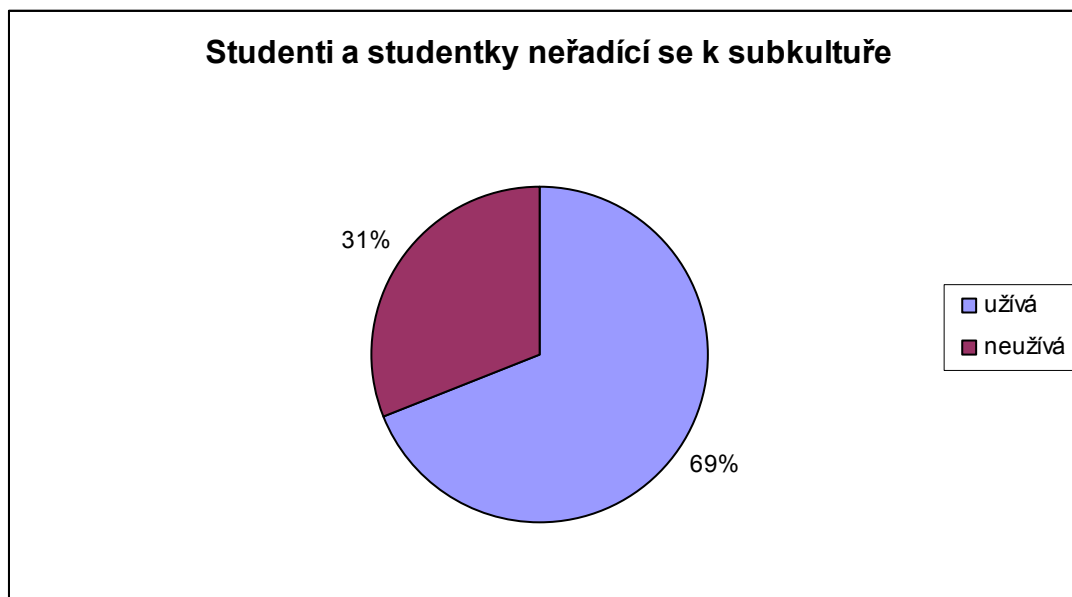
Graf č. 28

Naproti tomu stojí ostatní respondenti, kteří na otázku č. 5 odpověděli záporně (tzn. neřadí se k žádné subkultuře). Z těchto respondentů jich „pouze“ 69 % užívá návykové látky a zbylých 31 % je neužívá.

Graf č. 29

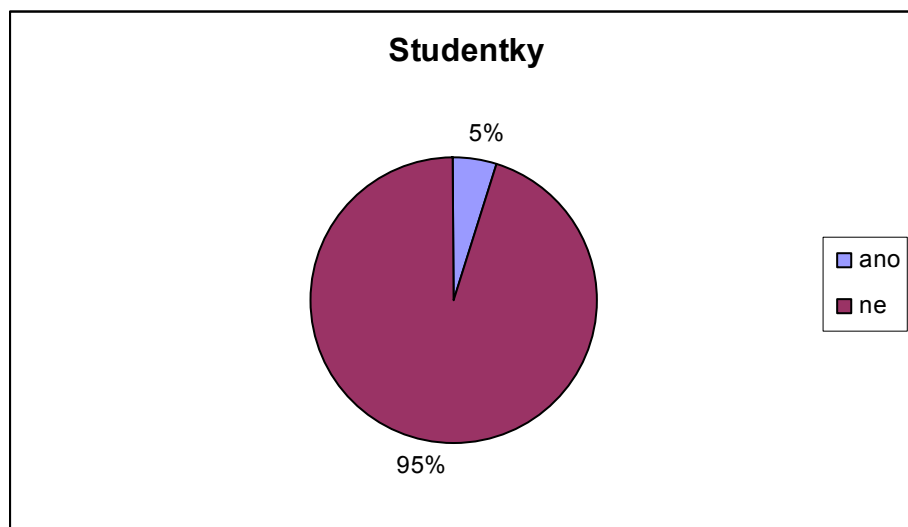
Výsledek:

Z výše uvedených grafů jasně vyplývá, že hypotéza č. 3 je potvrzena.

Hypotéza č. 4: Zkušenosti s pěstováním konopí mají více muži než ženy.

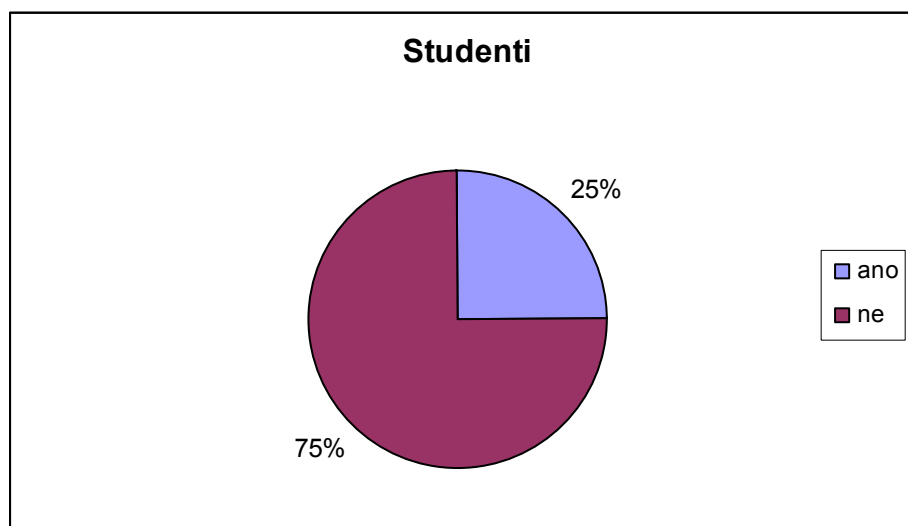
K potvrzení nebo falzifikaci této hypotézy jsem použil odpovědi z otázky č. 20. Výběrový vzorek jsem rozdělil dle pohlaví. Do grafu jsem zařadil pouze ty z dotázaných, kteří na otázku č. 20 odpověděli záporně nebo kladně a ti, co otázku nezodpověděli v grafu zahrnuti nejsou. Jak je vidět v grafu č. 30, pouhých 5 % studentek středních škol v Pardubicích pěstuje nebo pěstovalo konopí a 95 % nikoliv.

Graf č. 30

Oproti tomu v grafu č. 31 jsou znázorněny odpovědi studentů. Čtvrtina z nich (25 %) pěstuje, nebo někdy pěstovala konopí a 75 % nikdy konopí nepěstovalo.

Graf č. 31

Výsledek:

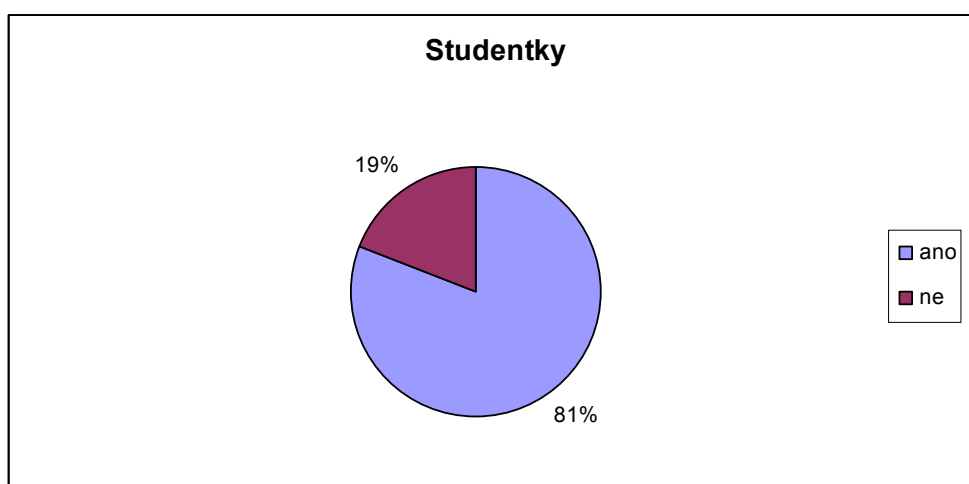
Z výše uvedených grafů jasně vyplývá, že hypotéza č. 4 je potvrzena.

Hypotéza č. 5: Zkušenosti s návykovými látkami mají více muži než ženy.

K vyvrácení či potvrzení této hypotézy použiji odpovědi z otázky č. 3 (Zkusily jste někdy návykové látky? Pokud ano, napište jaké.) Kdy každá kladná odpověď bude hodnocena jako *ano* a nevyplněná odpověď jako *ne*. Výběrový vzorek je pochopitelně rozdělen dle pohlaví.

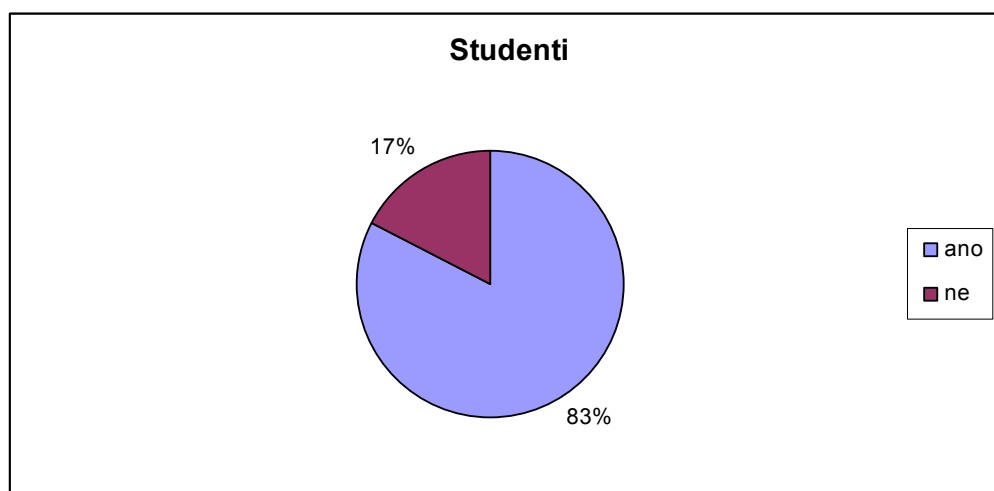
Graf č. 32 zobrazuje odpovědi studentek. Naprostá většina studentek (81 %) má nějaké zkušenosti s návykovými látkami a zbylých 19 % žádné takové zkušenosti nemá.

Graf č. 32

Naproti tomu v grafu č. 33 jsou znázorněny odpovědi studentů. Naprostá většina studentů (83 %) má zkušenosti s návykovými látkami, zatímco 17 % studentů je nemá.

Graf č. 33

Výsledek:

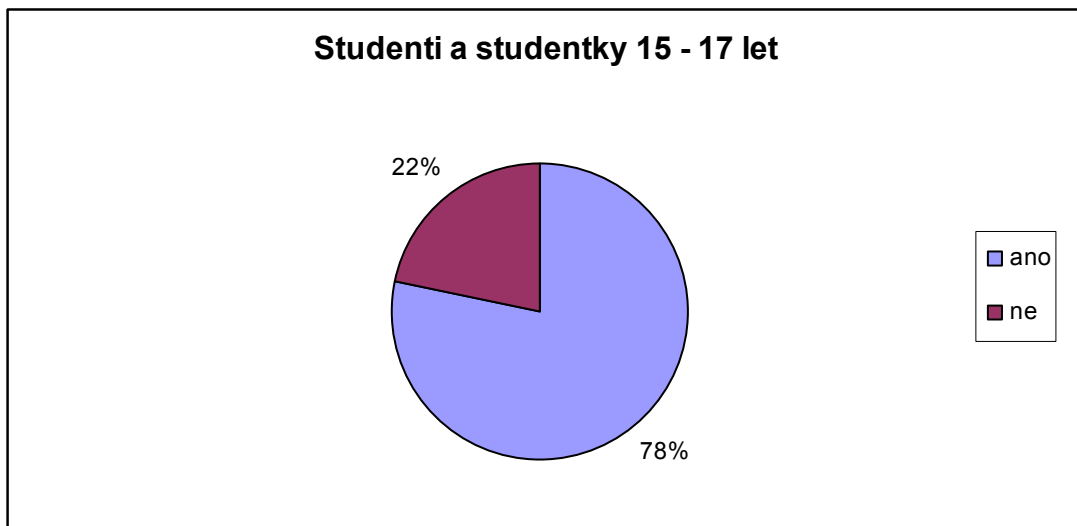
Z výše uvedených údajů je zřejmé, že hypotéza č. 5 je potvrzena.

Hypotéza č. 6: Zkušenosti s návykovými látkami mají více respondenti plnoletí, než respondenti ve věku 15 – 17 let.

Princip hodnocení odpovědí je stejný jako u hypotézy č. 5 s tím rozdílem, že výběrový vzorek je rozdělen dle věku a nikoliv dle pohlaví.

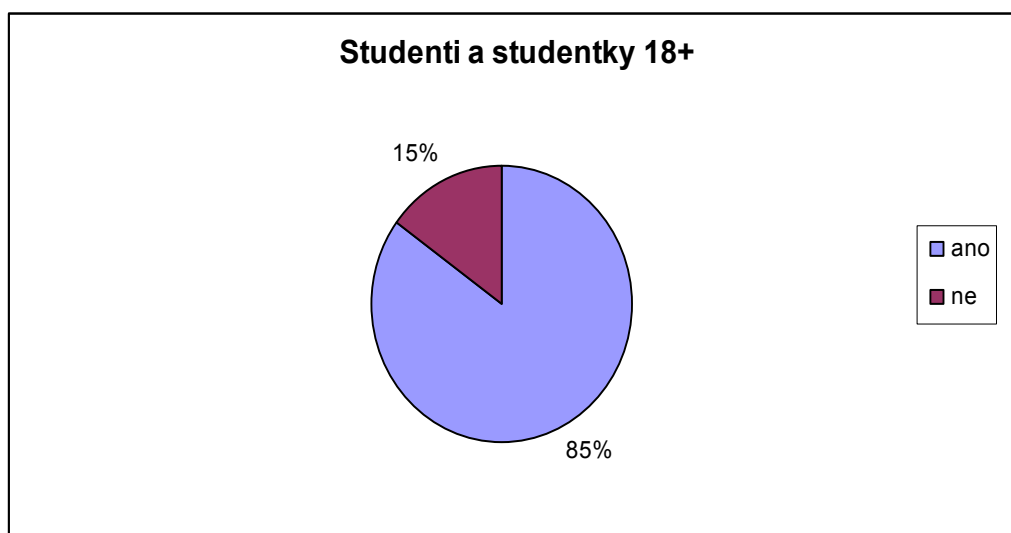
Více než tři čtvrtiny respondentů (78 %) ve věku 15 – 17 let má zkušenosti s užíváním návykových látek, což znamená, že 22 % respondentů stejného věku takové zkušenosti nemá.

Graf č. 34

O něco málo zkušenější jsou jejich starší kolegové. Celých 85 % respondentů má zkušenost s návykovými látkami a pouhých 15 % podobnou zkušenost nemá.

Graf č. 35

Výsledek:

Jak je na výše uvedených grafech vidět, hypotéza č. 6 je potvrzena.

6.5 Shrnutí výzkumu

Výzkum byl proveden 17.12.2009 na dvou nejmenovaných středních školách v Pardubicích. Celkově se ho zúčastnilo 91 studentů a studentek. Studentek ve věku 15 – 17 bylo 39, studentek ve věku 18 + bylo 29, studentů ve věku 15 – 17 bylo 12 a studentů ve věku 18+ bylo 11. Průměrná doba vyplnění dotazníku byla 5 minut a ve třídě se mnou byl vždy přítomen minimálně jeden vyučující.

S alkoholem má zkušenost 58 % dotázaných, s tabákovými výrobky 49 %, s marihuanou 43 %, s jinými návykovými látkami 12 % a 19 % dotázaných nemá žádné zkušenosti s návykovými látkami.

Nejčastěji pravidelně užívanou návykovou látkou je alkohol (40 %), následovaný tabákovými výrobky (36 %) a marihuanou (12 %). Necelá třetina dotázaných (32 %) neužívá pravidelně žádné návykové látky.

Co se týče příslušnosti k subkulturám, tak drtivá většina (86 %) dotázaných nepatří k žádné subkultuře, 5 % se řadí k punku, 5% k technu/teknu, 2 % k hip-hopu a 2% k punku. Tento výsledek mě velmi překvapil, jelikož jsem očekával, že příslušnost k subkulturám bude četnější.

Z respondentů, kteří se přiřadili k nějaké subkultuře, jich pouze 7 % užívá nějakou návykovou látku, protože je spjata s danou subkulturou, 14 % na otázku neodpovědělo a naprostá většina z dotázaných (79 %) z tohoto důvodu návykovou látku neužívá.

Zajímavá je také neshoda týkající se přednášek o návykových látkách. Méně než polovina dotázaných (40 %) uvedla, že takovou přednášku na střední škole zažila, 27 % tvrdí, že ne, a zbylých 33 % o takové přednášce neví. Z výsledků mi poskytnutých studenty jsem zjistil, že dané přednášky se týkaly převážně návykových látek všeobecně (61 %) a tvrdých drog (39 %).

Největší počet dotázaných požívá alkoholické nápoje o víkendu (50 %), 37 % pouze zřídka, 7 % několikrát za týden, 5% vůbec a 1% každý den. Nejoblíbenějšími alkoholickými nápoji jsou destiláty, které požívá 64% studentů, druhé místo obsadilo pivo (47 %) a třetí je víno (42%).

Neuvěřitelných 77 % dotázaných zná obchod, kde lze koupit alkoholické nápoje před dovršením plnoletosti, 14 % neví, zda takový obchod zná, a 7 % takový obchod nezná.

Nejčastějším důvodem, proč studenti užívají návykové látky, jsou jejich účinky (54 %). Dále se jedná o touhu zařadit se do sociální skupiny (14 %), chuť a zábavu (shodně 13 %) a 6 % dotázaných užívá alkoholické nápoje jen kvůli snadné dostupnosti.

Více než třetina dotázaných (35 %) uvedla, že tabákové výrobky neužívá, 29 % je užívá každý den, 27 % zřídka, 5 % několikrát za týden a 4 % pouze o víkendu. Všichni, kteří odpověděli kladně, užívají tabákové výrobky formou cigaret.

Obchod, kde lze koupit tabákové výrobky před dovršením plnoletosti, znají více než dvě třetiny dotázaných (70 %), 18 % neví, zda takový obchod zná, a 12 % takový obchod nezná.

Téměř polovina dotázaných užívá tabákové výrobky kvůli jejich účinkům (47 %), 17 % kvůli jejich chuti, pro 13 % dotázaných je důvodem zábava, pro dalších 13 % dostupnost a pro zbylých 10 % je to důvod zařadit se mezi vrstevníky.

Co se marihuany týče, 57 % studentů uvedlo, že jí neužívá vůbec, 35 % pouze zřídka, 4 % pouze o víkendu, 3 % několikrát za týden a pouhé 1% dotázaných uvedlo, že marihuanu užívají každý den.

Nejčastějším způsobem, jak dotázaní užívají marihuanu je joint (82 %), následovaný skleněnkou (12 %) a bongem (6 %).

Dostupnost marihuany, ačkoliv se jedná o ilegální návykovou látku, je až neuvěřitelně vysoká. Polovina dotázaných (50 %) zná někoho, kdo marihuanu prodává, 31 % neví, zda někoho takového zná, a 19 % nikoho takového nezná.

Drtivá většina dotázaných (81 %) užívá marihuanu kvůli účinkům, pro dalších 16 % je to zábava a pro zbylá 3 % je to dostupnost.

Co se samotného pěstování týče, tak 80 % dotázaných konopí nikdy nepěstovalo ani nepěstuje, 11 % otázku nezodpovědělo a 9 % konopí někdy pěstovalo, nebo v současné době pěstuje.

81 % dotázaných věří, že si lze na marihuaně vypěstovat závislost, 14 % si to nemyslí a zbylých 5 % neví.

7 Závěr

Všechny cíle, které jsem si na začátku psaní bakalářské práce vytyčil, se mi podařilo splnit. Snažil jsem se zjistit, jaká je situace s užíváním návykových látek na středních školách a středních odborných učilištích v Pardubicích. Co studenty k takovému užívání vede, jaké návykové látky užívají a také jak často. Jak vyplývá z mého výzkumu, situace týkající se užívání návykových látek u studentů středních škol a středních odborných učilišť není kritická. Lidé totiž vždy měli tendenci zkoušet něco nového a nepoznaného, co jim ovlivní mysl, a ani v dnešní době tomu není jinak.

Jsem přesvědčen, že má práce neupadne v zapomnění a bude přínosem pro všechny, kteří se budou chtít dozvědět o problematice návykových látek na středních školách v Pardubicích více.

Domnívám se, že má práce bude nápomocna při případném řešení problému zvaného „návykové látky“. Věřím, že práce měla hlubší smysl a že můj výzkum prokázal některé skutečnosti, které mohou být do budoucna nápomocny při řešení dané problematiky.

Použitá literatura

Kolektiv autorů sdružení SANANIM. *Drogy : otázky a odpovědi*. Praha: Portál, 2007. 198s., ISBN 978-80-7367-223-2.

NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál, 2007. 170s., ISBN 80-7367-267-7

IVERSEN, L. *Léky a drogy : Průvodce pro každého*. Přeložil Ivan Kmínek. Praha: Dokořán, 2006. 143s., ISBN 80-7363-061-3.

GOODYER, P. *Drogy a teenager*. Přeložila Romana Kuncová. Praha: Slovanský dům, 2001. 162s., ISBN 80-86421-44-9

TYLER a. *Drogy v ulicích*. Přeložila Katuše Mlíkovská; Pavel Pokorný; Irena Sůvová; Lubomír Taišl. Český Těšín: FINIDR, 2000. 426s., ISBN 80-237-3606-X

KING, J. *Cannabible : Rozdílné účinky sativ a indik*. Přeložil Tomáš Pekárek. Český Těšín: LEVNÉ KNIHY, 2008. 127 s., ISBN 978-80-7309-606-9.

KING, J. *Cannabible : Dopad legalizace*. Přeložil Tomáš Pekárek. Český Těšín: LEVNÉ KNIHY, 2008. 127 s., ISBN 978-80-7309-660-1.

KING, J. *Cannabible: Bez čeho se neobejde opravdový labužník*. Přeložil Tomáš Pekárek. Český Těšín: LEVNÉ KNIHY, 2008. 127 s., ISBN 978-80-7309-661-8.

Zákon č.167/1998 Sb. o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 141/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony

Příloha

Příloha č. 1: Dotazník vyplňovaný respondenty

Dobrý den,

jmenuji se Tomáš Jelínek, studuji třetím rokem obor Humanitní studia na Fakultě filozofické univerzity Pardubice, a dovoluji si Vás požádat o vyplnění mého dotazníku.

Dotazník je anonymní, a proto prosím zodpovězte všechny otázky pravdivě.

Předem Vám mnohokrát děkuji za Váš čas

Tomáš Jelínek

1. Jste :

A) žena

B) muž

2. Ve věku:

A) 15-17

B) 18+

3. Zkusily jste někdy návykové látky? Pokud ano, napište jaké.

4. Pokud užíváte některé návykové látky pravidelně, zaškrtněte jaké.

A) alkoholické nápoje

B) tabákové výrobky

C) marihuanu

D) jiné, napište.....

5. Hlásíte se k nějaké subkultuře? Pokud ano napište k jaké. (Emo, Punk, Skinheads...)

A, ano .....

B, ne

6. Užíváte některé návykové látky, protože jsou spjaty s Vaší subkulturou? Pokud ano napište jaké.

A, ano.....

B, ne

7. Byly na Vaší střední škole přednášky týkající se návykových látek? Pokud ano jakých návykových látek se týkaly?

A) ano.....

B) ne

C) nevím

Alkoholické nápoje

8. Pokud užíváte alkoholické nápoje, jak často?

A) každý den

B) několikrát za týden

C) pouze o víkendu

D) zřídka

9. Pokud užíváte alkoholické nápoje, napište které nejčastěji.

10. Znáte restaurační zařízení nebo obchod, kde Vám bez problémů prodají (prodali) alkoholické nápoje, ačkoliv Vám ještě není (nebylo) 18 let?

- A) ano
- B) ne
- C) nevím

11. Pokud užíváte alkoholické nápoje, napište proč. (zaškrtněte všechny pravdivé důvody)

- A) účinky
- B) zařazení se do sociální skupiny
- C) dostupnost
- D) jiné.....

Tabákové výrobky

12. Pokud užíváte tabákové výrobky, jak často?

- A) každý den
- B) několikrát za týden
- C) pouze o víkendu
- D) zřídka

13. Pokud užíváte tabákové výrobky, napište v jaké formě.

14. Znáte restaurační zařízení nebo obchod, kde Vám bez problémů prodají (prodali) tabákové výrobky, ačkoliv Vám ještě není (nebylo) 18?

- A) ano
- B) ne
- C) nevím

15. Pokud užíváte tabákové výrobky, napište proč. (zaškrtněte všechny pravdivé důvody)

- A) účinky
- B) zařazení se do sociální skupiny
- C) dostupnost
- D) jiné.....

Marihuana:

16. Pokud užíváte marihuanu, jak často?

- A) každý den
- B) několikrát za týden
- C) pouze o víkendu
- D) zřídka

17. Pokud užíváte marihuanu, napište v jaké formě.

18. Znáte někoho kdo vám prodá marihuanu? Pokud ano napište kolik osob.

- A, ano .....
- B, ne
- C, nevím

19. Pokud užíváte marihuanu, napište proč.(zaškrtněte všechny pravdivé důvody)

- A) účinky
- B) zařazení se do sociální skupiny

C) dostupnost

D) jiné.....

20. Pěstujete, nebo pěstoval(a) jste někdy konopí?

A) ano

B) ne

21. Myslíte si, že si lze vypěstovat závislost na marihuaně?

A) ano

B) ne

Drahý(á) studente(studentko), mnohokrát Vám děkuji za vyplnění mého dotazníku a do budoucna Vám přeji mnoho studijních i osobních úspěchů.